

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਜਨਵਰੀ 15, 1988

January 15, 1988

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੋਤ: ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Canada Darpan Punjabi Weekly Newspaper P.O.BOX 265, Surrey, B.C. V3T 4W8 Ph. (604) 581-4473

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ 39 ਹਲਾਕ ਹਰੀਜਨ ਲੀਡਰ ਚੌ: ਜਗਤ ਰਾਮ ਕਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਸੋਮਵਾਰ 4 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਸ ਕਤਲ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਘੇ ਹਰੀਜਨ ਲੀਡਰ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ, ਜੋ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਵਿਜੇ ਚੰਡਾ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਕਤਲ ਫਗਵਾੜੇ ਵਿਚ ਹੋਏ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਰਾਮ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹੀਦ ਤੇ ਬਚੁਰਗ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਿਆਣਪ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ 10 ਕਤਲ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕਾਰਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਇਨਾ ਜ਼ੋਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਦਸ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਤਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਧੁੰਧ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਹਲਾਕ

ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲਈ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸ ਦਾ ਇਕ 'ਜਰਨੈਲ' ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਝੜਪ ਵਿਚ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੜਨ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਸ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪੰਜ ਕਤਲਾਂ ਪਿਛੋਂ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ।

2 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਵਾਲੇ ਹਲਾਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਲੇਰ ਵਿਚ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਦੋ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਦੇ ਜਵਾਨ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿੱਤੇ। ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਕ ਬਿਰਧ 62 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ। (ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 2 'ਤੇ)

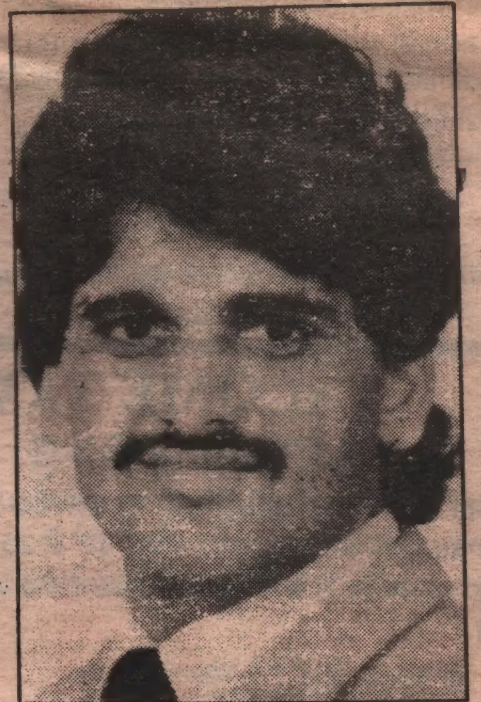
ਸਰੀ ਵਿਚ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ — ਪੁਲਸ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਦਾ ਰੀਮਾਂਡ ਲਿਆ

ਸਰੀ — 'ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ' ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਸਰੀ-ਨਿਵਾਸੀ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਵਾਪਰੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਊਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਵਿਚੋਂ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਉਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੀ ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ 24 ਸਾਲ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਰੀ ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਵੱਜਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ। ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਅਖਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਘੇੜਾ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਇਸ ਹਫਤੇ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਉਚਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚੁਪੇੜ ਮਾਰੀ। ਉਹ ਆਦਮੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਫਿਰਨ ਲੱਗਾ। ਪਵਿੱਤਰ ਸੰਘੇੜਾ ਦੀ ਭੈਣ ਜਿੰਦੇ ਸੰਘੇੜਾ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਨਵੀਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

ਰਾਤ ਦੇ ਇਕ ਵਜੇ ਪਾਰਟੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੁੱਤੀ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਜਰਨੈਲ ਗਿੱਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰ ਦੀ ਬਾਗੀ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। 53 ਸਾਲਾ ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ

ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਜਰਨੈਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਦਾ ਰੀਮਾਂਡ 11 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਪੁਲਸ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ। (ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 2 'ਤੇ)

ਏ. ਸੀ. ਜਿਊਲਰਜ਼

9373 - 120 St. Delta, B.C.

Ph. 588-5808

ਡੇਲਟਾ-ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ — ਸਿੱਧੇ ਸਕਾਟ ਰੋਡ ਉਤੇ ਚਲੇ ਆਓ
ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣਵਾਓ — 40 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

(ਪੰਨਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 14 ਕਤਲ

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 14 ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ 9 ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹੀ ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਤਲ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੋ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸ ਤੇ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਵਿਚ ਟੱਕਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗਰੁੱਪਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਵਿਚਕਾਰ ਟੱਕਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ 9 ਜੀਅ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਨੇ ਪਿਛਾ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੇ ਧੜੇ ਦੇ ਦੋ ਬੰਦੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੋ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉਥੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਨਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਇਕ ਸੂਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ।

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਜਿਥੇ ਸਾਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਇਸ ਮੌਤ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜੀ ਹੈ, ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੌਤ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਕੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਜਦੋਂ ਸਹੀ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਰਨੇਕ ਗਿੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਨ।

ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੋ

- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ — ਬੇਕਸ਼ਾਂ ਰਾ ਯਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ — ਪਿ: ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਸਰੀ

INCOME TAX from \$15 ACCOUNTING

ਸਹੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਡਰੈਸਿੰਗ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਾਹਮ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਦਫਤਰ। ਮਾਂਗਟ ਹੋਰਾਂ ਦੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ ਲਾਭ ਉਠਾਓ। ਦਫਤਰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

- Income Tax
- Book-Keeping
- Accounting & Incorporation
- Insurance(Life, Sickness, Group, Travel, Visitors)

MANGAT AGENCIESNo. 2-7171 King George HWY
SURREY, B.C.**C.S. Mangat**
(Ex. Bank Manager)**594-5711 594-2254****ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1313 ਮੌਤਾਂ**

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤ, ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਦੂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਭਾਸ਼ਾਈ ਝਗੜਿਆਂ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ, ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲਿਆਂ ਤੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ 1987 ਵਿਚ 1837 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 5000 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ — ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਥੇ 1987 ਵਿਚ 1313 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ 975 ਕਤਲ ਕੀਤੇ, 281 ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 57 ਪੁਲਸ ਤੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਰੇ।

ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ

1987 ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਫਸਾਦ, ਗੋਰਖਾਲੈਂਡ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੇ ਅੱਠ ਅਫਸਰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਏ। ਉਹ ਤਾਂ ਹੀ ਛੱਡੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਛੁਡਵਾ ਲਏ।

ਗੁਰਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ “ਭਾਰਤ ਇਕ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਜਿਥੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਅਜਿਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।”

ਰਾਜਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 1988 ਵਿਚ ਹੋਰ ਹਿੰਸਾ

ਵਧੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ 78 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਉਥਲ ਪੁਥਲ ਹੋਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਓ ਨੇ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਹੋਰ ਵਧੇ। ਅੱਗੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਏਨੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।’

ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਧੀਰੂਭਾਈ ਸੇਠ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਅਜੋਕਾ ਸੰਕਟ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਕੇਵਲ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੀ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਾਹਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ। ਸੇਠ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਮਸਲੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੇਠ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਫਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਮਸਲਾ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 1987 ਵਿਚ 200 ਵਿਅਕਤੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਦਸੰਬਰ 27-29 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਅਫਸਰ ਅਗਵਾ ਰੱਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਅੱਠ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਛੱਡੇ ਗਏ।

ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਜਾਨਕੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ

ਮਦਰਾਸ — ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਨਕੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਨੇਤਾ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਨੋਨੀਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਣਗੇ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਦਿਨ ਚੇਰੀਅਨ ਦਾ ਧੜਾ ਨਰਾਜ਼ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨੋਨੀਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਐਸ. ਐਸ. ਖੁਰਾਣਾ ਨਾਲ ਕੱਲ੍ਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਖਾ ਗਈ

ਬੰਬਈ — ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਿ: ਰੁਮੇਸ਼ ਪੁਰੂ ਨੇ ਵਿਲੇ ਪਾਰਲੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਕੁੰਤੋ ਨੂੰ ਪੱਟੇ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਉਤੇ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤ ਸਜ ਪਿਛਾਖੜੀ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰ ਖਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਸੰਬਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਅਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪਰਨ ਲਾਲ ਵੋਹਰਾ (ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ) ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਆਇਆ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਮੱਤ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਟਕਰਾਉ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ (ਏ) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਇਕ ਧਮਾਕੇ ਵਾਂਗ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਹਲਕੇ ਵੀ ਇਸ ਅੱਤ ਸਜ ਪਿਛਾਖੜੀ ਰੁਝਾਨ ਉਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਜ ਪਿਛਾਖੜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠਾਂ ਇਲਾਕਾਈ ਵੱਖਵਾਦ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਭਿਆਨਕ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਖੱਬੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ (ਦਿੱਲੀ ਮਾਰਚ) ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸਾਂਝੇ ਫਰੰਟਾਂ (ਜਨ ਮੋਰਚਾ ਤੇ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਫਰੰਟ) ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸਜ ਪਿਛਾਖੜ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਰਾਸਤਾ ਧਾਰਨਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

BERNARD SIMPSON & COMPANYPRACTICE RESTRICTED TO
INJURIES SUFFERED DUE TO**CAR ACCIDENTS (ICBC CLAIMS)**

ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਕਾਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਸੰਬੰਧੀ ਆਈ. ਸੀ. ਬੀ. ਸੀ.

ਕਲੇਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈਂਡਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

734-2272

999 West Broadway, Vancouver, B.C. V5Z 1K5

HANDLING CAR ACCIDENTS FOR
OVER 15 YEARSCONTINGENCY FEES AVAILABLE
(IF NO RECOVERY NO LEGAL FEE)NO CHARGE FOR INITIAL
CONSULTATION
SITUATED IN THE AUTOMOBILE
ASSOCIATION BUILDING

ਹੈਰੋਇਨ ਸਮਗਲ ਕਰਦੇ ਛੇ ਤਾਮਿਲ ਫੜੇ ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੰਮੀਗਰੈਂਟ ਹਨ — ਪੁਲਸ

ਟਰਾਂਟੋ — ਪਿਛਲੇ ਵੀਰਵਾਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਛੇ ਤਾਮਿਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੈਰੋਇਨ ਯੂਰਪ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ। ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀਹ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੀਆਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਧਨ ਵੀ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਪੁਲਸ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਟਰਾਂਟੋ ਪੁਲਸ ਨੇ 800 ਗਰਾਮ ਖਾਲਸ ਹੈਰੋਇਨ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਛਾਪੇ ਵਿਚ 700 ਗਰਾਮ ਹੋਰ ਫੜੀ ਗਈ।

ਇਸ ਗੈਂਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਆਦਮੀ ਤੇ ਇਕ ਔਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ — ਇਹ ਛੇ ਜਣੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੰਮੀਗਰੈਂਟ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 155 ਰੀਫੀਊਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨੀਊਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਵਿਚ ਬੇਟ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਜੇ ਸਨ।

ਪੁਲਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਰੋਇਨ ਵੇਚ ਕੇ ਇਹ ਧਨ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੇਆਂ ਉਪਰ ਹੈਰੋਇਨ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਏਥੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਕ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਭਟਕੇ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ — ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਛੇ ਹਨ, ਦੂਸਰੇ ਜੋ ਸਮਗਲਰਾਂ ਤੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਤੀਜੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਬੋਕੇ ਆਦਿ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਪਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਾ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੀ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸੰਤ ਦਲ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਆਏ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਉਬੋਕੇ ਨੇ ਸਾਊਥਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਜੇਕਰ ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਹੀ ਸਟੈਂਡ ਨਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸੰਤ ਦਲ ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਉਬੋਕੇ ਉੱਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਤ ਦਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡ ਸਕੇ।

ਬਰਨਬੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ 13 ਕੈਦੀ ਫਰਾਰ

8 ਦੁਬਾਰਾ ਫੜ ਲਏ ਗਏ

ਬਰਨਬੀ — ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ 13 ਕੈਦੀ ਬਰਨਬੀ ਦੀ ਓਕਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਅਟੋਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੈਦੀ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ। ਬੀ ਸੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਕ ਜੱਜ ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰੇਗਾ।

13 ਕੈਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰਾਰ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਅਟੋਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਡਰ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਮੌਰੇ ਵਿਚ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੋਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਇਕ ਵਲੋਂ ਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ। ਬਰਨਾਲਾ ਦਲ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਜੋ ਗਰਮ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਾਲ ਦਲ ਦੇ ਕੁਝ ਉਹਨਾਂ ਗਰਮ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਭਲਕ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੈ।

ਛੱਡ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਾ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀਆਂ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਾਂਝੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਝਾਕ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਵ ਦੇ ਦਰਜਨ ਸਰਗਰਮ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਾਦਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਗਰੁਪ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਰਾਤ ਬਾਦਲ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦੇ ਗੇੜੇ ਮਾਰੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨਵੇਂ ਦਲ ਬਦਲੂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਲ ਬਦਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਣ।

ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈ- ਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਪਿਛੇ ਹੱਥ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ — ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਮਿ. ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਨੇ ਪੁਛਗਿਛ ਸਮੇਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਪੂਰਥਲੇ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮੰਡ ਏਰੀਆ ਪਹਿਲਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਠਿਕਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਠਿਕਾਣੇ ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਪਾਸੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਚੀਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਸ਼ਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਜਾਰੀ — 10 ਜ਼ਖਮੀ

ਢਾਕਾ — ਕੱਲ੍ਹ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁਲਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਜਲੂਸ ਉੱਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਜਮਾਇਤੀ ਇਸਲਾਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਵਿਚ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਡਿਕਟੇਟਰ ਇਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ 'ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਵੇ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਏਜੰਟ 'ਗੁਰੀਲਿਆਂ' ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ — ਇਥੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਅਫਗਾਨੀ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਸਤ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੀਲੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਖੋਸਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਹਨ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅਫਗਾਨੀ ਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਖਤ ਹਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਸਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਖਿਏੜ ਦਿੱਤਾ।

BOOK NOW — FLY LATER

Goyal Travels Inc.

4152 FRASER ST., VANCOUVER B.C. V5V 4E8 (604) 877-7777

GOYAL TRAVEL & TOURS CANADA INC.

TORONTO

ਟਰਾਂਟੋ

SUITE 211, 593 YONGE ST.
TORONTO, ONT. M4Y 1Z4
PH. (416) 960-3666

CALGARY

ਕੈਲਗਰੀ

UNIT 1-5320-8th. AVE. S.E.
CALGARY, ALBERTA, T2A 4L7
PH. (403) 235-6808

EDMONTON

ਐਡਮਿੰਟਨ

9344 -34th. AVE., STRATHCONA SQUARE,
EDMONTON, ALTA. T6E 5X8
PH. (403) 462-2424

We offer Low Low Fares to:

New Delhi, Bombay, Calcutta, Madras, Cochin, Trivandrum, Columbo, Karachi, Lahore, Islamabad, Peshawar, Kathmandu & other destinations.

ASSOCIATED OFFICES IN INDIA

Jalandhar City: Opposite Nehru Gardens, G. T. Road, Ph. 77526
Moga: Court Rd. Ph. 2798
Jagraon: Court Rd. Ph. 252

WE ARE AUTHORIZED AGENTS FOR JAPAN AIR LINES

Air Canada, Air India, Air France, British Airways, Canadian Pacific Airlines, KLM, Pan Am, Wardair & other major Airlines.

TOLL FREE IN B.C. ALBERTA, SASKATCHEWAN
and MANITOBA 1-800-663-8638

THE CANADA DARPAN

(Punjabi Weekly Newspaper)

P.O. BOX 265

Surrey, B.C. V3T 4W8

Chief Editor: DARSHAN GILL

Art: N. DHALIWAL

All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

Ph. 581-4473

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕਤਲੇਆਮ

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੇਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਨੌਂ ਜੀਅ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਲਈ ਤਾਂ 'ਖੁਸ਼ੀ' ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਬੇਇਤਹਾ ਸੋਗਮਈ ਖਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਅੱਧ ਜੀਅ ਤਾਂ 'ਮੁਖਬਰ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਕਿਥੋਂ ਦੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੈ? ਸਿਤਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਇਹ ਲੋਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਪਾਸੜ ਵਤੀਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ' ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਕਰਵਾਉਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਇਖਲਾਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਗਿਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਹੋਰਾਨੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁਖਬਰ' ਦਾ ਠੱਪਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਉਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੜੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣ ਉਤੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੂਰੀ ਖਬਰ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਰੂਂ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਉਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਤਾਂ ਉਤੇ ਰਸਮੀ ਅਫਸੋਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰ ਆਪਣੀ ਹੇਠੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਆਏ ਦਿਨ ਗ੍ਰਹਿਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ 39 ਕਤਲ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਆਪਸ ਵਿਚੀਂ ਗੁਬਮਗੁਬਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ — ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ 'ਨੀਰੋ' ਆਪਣੀ ਬੇਸਰੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਹਨ — ਇਹ ਬੇਸਰੀ ਕੇਵਲ 'ਕੁਰਸੀ' ਖਾਤਰ ਵਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਬਾਦਲ, ਕੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਭ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹਨ।

ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਏਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਣ ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਧਿਰਾਂ — ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਾਣਯੋਗ ਹਿਸਾ

ਪਿਆਰੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਯਾਦ

ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਨੂੰਨਵਾਦ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਖੜੇ ਰਹੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਮਾਣਯੋਗ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ — ਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਨੂੰਨੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਕੌਮ ਵਿਚ ਰਜਵਾਂ ਪੈਟਰੋਲ, ਬਰੂਦ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਅੱਗ ਸੁੱਟੀ ਹੈ। ਖਾਲਸਤਾਨ ਦਾ ਹਵਾਈ ਕਿਲਾ ਦਿਖਾਕੇ, ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ, ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਸੰਪਾਦਕ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਕੁਟਮਾਰ, ਹੱਲੇ ਗੁਲੇ, ਅਤੇ ਧੱਕੇ-ਖੋਰੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਾਪਕੇ ਕੌਮ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸੇਵਕ ਬਣਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾ ਕੇ ਆਪ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਚਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤਿਵਾਦ, ਵੱਖਵਾਦ ਤੇ ਜਨੂੰਨਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਖਾਦ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ਾਬ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਫੌਜੀ ਵਰਗੇ ਅਖਬਾਰ-ਨਵੀਸ ਕੌਮ ਦੀ ਬੇੜੀ ਗਰਕ ਕਰਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਵਕਤ ਬੜੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁਦ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਖਸ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਗੱਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਰਧਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਣੇ/ਅਣਜਾਣੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਫਸਕੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਉਪਰ ਲੁਕ ਫੇਰ ਰਹੇ ਨੇ।

ਕਲਮ ਲਈ ਤੇ ਦਰਪਣ ਲਈ ਕੁਝ ਮਾਇਆ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਇਕਬਾਲ ਰਾਮਵਾਲੀਆ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਬਾਰੇ

ਹੈਲੋ ਦਰਸ਼ਨ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ 23 ਮਾਰਚ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾਟਕ, ਤੇ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਸਾਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿੰਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਗੀਤਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਸਮੂਹ-ਗੀਤਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਕਲੀ ਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ) ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਭੇਜਣ 'ਚ ਕੁੱਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਵਜੋਂ ਲਿਖ ਦੇਣਾ ਕਿ ਰੀਪੋਰਟ ਦੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਛਪਣ ਨਾਲੋਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤੱਤ ਸਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣ। ਅਗਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ

ਸਮਾਗਮ Provincial Museum, Edmonton ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ 26 ਮਾਰਚ 88 ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਰਚਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਯਤਨ ਕਾਮਯਾਬ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ!

ਲਾਟ

“ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ” — ਕੁਝ ਉਕਾਈਆਂ

ਐਡੀਟਰ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ',

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' (ਨਵੰਬਰ 27, 1987; Vol. 6, No. 43) ਵਿਚ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ (ਗੋਰਾਇਆ) ਸਰੀ ਦਾ ਲੇਖ “ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ” ਛਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਫਾ 25 ਉਤੇ ਲੇਖਕ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: “ਕੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ?”

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

1. ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਾਈਕਲ ਓਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਤਾਂ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਰੰਗ ਨਾਲ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ (1923 ਵਿਚ)। ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਾਈਕਲ ਓਡਵਾਇਰ ਨੂੰ 1940 ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ “ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ” ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਦਲਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਦੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਦੀ ਹੋਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਮ “ਰਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ” ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ-ਨਿਧ ਸੀ। ਐਸੇ ਮਹਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਧੂਹ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਜਾਣਾ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜੰਮਿਆ ਸੀ।
3. ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ ਵਰਗੇ “ਅਖੌਤੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ” ਤੋਂ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦੀ ‘ਸੰਪਾਦਕੀ ਅੱਖ’ ਤੋਂ ਅਜੇਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਕਾਈ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਣਡਿੱਠ ਹੋ ਗਈ?

ਇਕ ਪਾਠਕ

ਬਲਬੀਰ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਐਡਮੰਟਨ)

ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ,

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਆਪਜੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਬਿਨਾਂ ਨਾਗਾ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਹਨਤ ਸਦਕਾ ਏਨਾ ਚੰਗਾ ਪੇਪਰ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਜਿਸਨੇ ਕਦੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਦੂਰ

Immigration and Citizenship Matters

JAMES SUE & COMPANY

Immigration Advocates

- Filing a successful application for immigrant & business Visas
- Family Re-Unification
- Indian Adoptions
- Making a Refugee Claim
- Inquiries & Deportation
- Immigration Appeal Board matters

Evening Office : 433-4685

- Assisted relative applications for brother, sister, uncles, Aunts, nephews and Nieces — Married or single regardless of age.
- Hindi, Punjabi spoken

If you need help and require updated information — Contact :

BABU JIM NARAIN of James, Sue & Company
 who has 18 years of experience on Immigration and
 Citizenship matters with top Immigration Lawyers.

5024 Victoria Drive, Vancouver, B.C. V5P 3T8

ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਨਾਊਂਸਮੇਂਟ

ਨਵੀਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਮੇ (domestic workers) ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੱਕੇ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨਵੀਂ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬਾਬੂ ਜਿਮ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਮਿਲੋ!

Tel: Off.

324-9441

ਹਾਂ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਦਾ ਪਰਚਾ ਦਿਨ ਦੁਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ।

ਬਾਕੀ ਵੀਰ ਜੀ ਸੰਡੇ ਟਾਈਮਜ਼ ਪੇਪਰ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਕੁੜੀ ਕੈਬਰੀਨ ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਡਾਈਵਿੰਗਸਟ ਹੈ ਤੇ ਇਹਦੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚੇ 9 ਸਾਲ ਤੇ ਸਾਢੇ 6 ਸਾਲ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ ਦੇ ਜੱਬਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਬੱਚਾ ਅਡਾਪਟ (Adopt) ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਖਰਚ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਬਚਦੇ ਕੁਝ ਡਾਲਰ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸੋ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਬੱਚਾ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ ਸੋ ਉਹਦੀ ਦਿਲੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪੇਪਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਡਾ ਪੇਪਰ ਵੀ ਉਸ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖੇ ਤਾਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਸੋ ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਇਆ ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਪੇਪਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਮਾਯੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਅਤੀ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਚੇ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਆਪਦੇ ਪੰਨਵਾਦੀ,
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ
ਕਲੀਅਰਬਰੁਕ, ਬੀ. ਸੀ.

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਇਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ ਦਾ ਖਤ

ਪਿਆਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜੀ,

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ। ਖਾ: ਹਾ: ਸਕੂਲ ਬੁੰਡਾਲਾ (ਜਲੰਧਰ) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ, ਕਿਧਰੇ 1912 ਵਿਚ, ਐਧਰੋਂ ਮਾਇਆ ਉਪੜਨ ਉਪਰੰਤ:

ਬਣਿਆ। ਖਾ: ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਂਗ, ਏਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵੀ, ਓਸ ਜ਼ਮਾਨੇ, ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜ ਵੀ।

ਸ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਓਸੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਿਤਰ ਵੀ। ਓਹ ਗਿਆਨੀ-ਮੁਨਸ਼ੀ-ਵਾਜ਼ਲ ਹੋ ਤੇ ਓਹਨੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਮਦੀ ਸਰੋਦ, ਇਕ ਈਰਾਨੀ ਯਹੂਦੀ ਸੂਫੀ, ਭਰ ਜਵਾਨੀ, ਭਾਰਤ ਜਾ ਬ੍ਰਾਜਿਆ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਮ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਓਹ ਇਲਾਹੀ ਜੋਤ ਨਾਲ ਲਿਵ ਜੋਤ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ੇਰ-ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਮਸਤ ਗਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਮੌਲਵੀਆਂ, ਓਸ ਫਕੀਰ ਤੇ, ਕਲਮੋਂ ਦੀ ਤੰਗੀਨ ਦਾ ਫਤਵਾ ਲਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਓਹਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਰੱਬੀ-ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਣ ਗਣਾਉਂਦੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਰਸ਼ ਜੀ ਬਾਰੇ ਡਾ: ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਅਰਸ਼ ਹੋਰਾਂ ਦਾ, ਸੂਫੀ ਫਕੀਰ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਸ਼ਾਇਰ, ਸਰਮਦ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀਆਂ, ਫਾਰਸੀ ਰੁਬਾਈਆਂ ਦਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਉਪਰ ਇਕ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਕੀਮਤ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਰਿਣ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਥੋੜੀ ਹੈ।

ਅਰਸ਼ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਮੇਰੇ ਵਲ ਆਇਆ ਪਤਰ, ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜਚਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਛਾਪ ਦੇਣਾ, ਪੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਆਪਦਾ ਹਿਤੁ,
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਪਿਆਰੇ ਢਿੱਲੋਂ ਜੀ,

ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਚੁਪ ਹੀ ਸਾਧੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਖੁੱਭਣਾਂ ਵਿਚ ਖੁਭੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਉਦਾਲੇ ਪੁਦਾਲੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ, ਸੁਣੀ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਸਮਾਧੀ ਲਾਕੇ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨੀ ਹੋ ਬਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਆ ਰਹੀ ਪਰਲ ਦਾ ਨਕਾਰਾ ਸੁਣੇ ਹੀ ਨਾ। ਕਬੂਤਰ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣ ਨਾਲ ਤੇ ਬਿੱਲਾ ਸਰੋਂ ਹੋਰ

ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਕਾਰਥੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣ ਰਹੇ ਹੋ। ਖਾਲਸਿਤਾਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਇਨਸਾਨੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਾਲ ਲਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਖਾਲਸਿਤਾਨ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਭਾਗੂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਨੇ, ਬਰਨਾਲੇ ਦਾ ਸਾਬ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜੇ ਬਾਦਲ ਤੇ ਟੋਹੜਾ ਵੀ ਸਿਖੀ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੈਸਾ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ ਪੱਛਮ ਦੇ ਧਨੀ ਦੇਸ਼, ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ। ਜੰਗ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵੱਜ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਰਨੈਲ ਪੈਤਰਿਓਂ ਉਖੜ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਹ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਹੁਣ ਅਖੌਤੀ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਉਣ ਤੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਓਧਰ ਅਸਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਾਵਲ ਦਸਤੇ ਨਵੇਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਤਿਆਰ ਖੜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ 80 ਕਰੋੜ ਹਿੰਦੂ ਰਖਸ਼ਾਂ ਸੈਨਾ, ਤਰਸੂਲਾਂ ਬਰਫਿਆਂ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਿਤੋਂ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਇਟ ਨਾਲ ਇਟ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਮਸ਼ਕਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਅੰਦਰ ਜੰਗ ਨੂੰ ਜਿਤਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਹਾਂ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡਾ; ਤੁਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਤਾਂ ਬਾਲ ਵਿੰਗਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ।

ਜ਼ਰਾ ਖੋਚਲ ਕਰਕੇ। ਸਮਾਂ ਕੱਢਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋਗੇ? ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. ਓ. (ਵਰਲਡ ਸਿਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ), ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਸਿਖ ਮੁਸਲਿਮ ਫਰੈਂਡਸ਼ਿਪ ਸੁਸਾਇਟੀ।

ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਕਿੱਦਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਕਦੀ ਏਧਰ ਵੀ ਫੇਰਾ ਮਾਰ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਓਦਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਜਨਮ ਭੂਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਠੇਰ ਸਮਝਕੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਗੁਮਾਸਤ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਮਾਹੌਲ ਭਾਰੂ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ, ਅਨਸਾਇਟਿਫਿਕ ਲਗਦੀਆਂ ਹੋਣ ਐਵਰੀ ਅਨਡਿਸਕਵਰਡ ਰੀਐਲਿਟੀ, ਫ੍ਰਸਟ ਸੀਮਜ਼ ਅਨ-ਸਾਇਟਿਫਿਕ ਐਂਡ ਵੈਨ ਡਿਸਕਵਰਡ ਬੀਕਮਜ਼ ਸਾਇਟਿਫਿਕ।

ਮੈਂ ਠੀਕ ਹਾਂ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਮਾਰੀਆਂ, ਪਰ ਤੇੜ ਦੇ ਨੰਗ ਕਾਰਨ ਛਪਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਛਪਣ ਹੀ ਨਾ। ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਐਕਸਪੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਅਜ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਕੇ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਦਾਂ ਦੀ ਲਗੇ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਇਕ ਲਹਿਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਉਰਦੂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਪਰ ਜਿਸ ਦਾਲੇ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਉਪੜ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ (ਬੁੰਡਾਲਾ-ਜਲੰਧਰ)

ਐ ਸਾਕੀ ਤੇਰੀ ਮੈਹਫਲ ਵਿਚ ਕਹਿਰ ਕਮਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਰਿਦਾਂ ਉਤੇ ਕੀ ਕੀ ਭਾਣੇ ਵਰਤਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤੀ

ਕੋਲੰਬੋ — ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 21 ਤਾਮਿਲ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਡੋਲਫਟ ਜਜ਼ੀਰੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਜੋ ਜਫਨਾ ਤੋਂ 22 ਮੀਲ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਸਨ ਜੋ ਉਹ ਜਾਫਨਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 29 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੇ 25,000 ਜਵਾਨ ਭਾਰਤ-ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੁਜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਾਮਿਲਾਂ ਤੇ ਸਿਨਹਾਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕੇ।

ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੇ ਡੋਬੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਨੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਡੋਬ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਖਿਡਾਰੀ ਨੇ ਰੈਫਰੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਇਕ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਨੇ ਇਕ ਰੈਫਰੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਸਟੇਪ ਮਾਰੀ। ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਿਆ ਪਰ ਰੈਫਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵਸੰਤ ਪਿਪਲ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਰੈਫਰੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਜੋ ਰੈਫਰੀ ਲਈ ਜਾਨ-ਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਬੰਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ, ਦਰਦ ਮੈਹਸੂਸ ਕੇਹੜਾ,
ਸੰਗੀਨਾਂ ਤੇ ਮਾਸ਼ੂਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਟਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਬੇਗਾਨਾਂ ਜੋ ਵਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ,
ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਹੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਰ ਬੁਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਡਾਰਾਂ ਔਣ ਪਪੀਹੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਬੂੰਦਾਂ ਪੀਣ ਲਈ,
ਸਰ ਦੇ ਕੰਦੇ ਦੇਖ ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਉਡ ਤਿਰਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਬਗਲੇ ਆਏ ਹੋਸ ਉਡਾਣੇ, ਸਾਡੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਚੋਂ,
ਦੁੱਧੋਂ ਪਾਣੀ ਕੌਣ ਨਿਤਾਰੂ, ਸਰ ਗੰਧਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਕਾਹਬੇ ਅੰਦਰ ਕੁਫਰ ਜੇ ਫੈਲੇ, ਫਿਰ ਕੀ ਚਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦੇ,
ਫੜ ਫੜ ਮੋਮਨ ਸੂਲੀ ਟੰਗਣ ਫਤਵੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਮੌਲਾ ਦਾ ਘਰ ਭੰਨਣ ਵਾਲੇ ਔਲਾ ਔਲਾ ਕਰਦੇ ਨੇ,
ਅਰਸ਼ ਮਚੀ ਲੁਟ ਕਾਨਸ਼ੀ ਅੰਦਰ, ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟਸ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰ ਇਨਕ

ਮਠਿਆਈਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁਕਾਨ!

BOMBAY SWEETS MANUFACTURER INC.

6556 — 6560 MAIN (at 49th Ave.)

VANCOUVER, B.C. V5X 3G9

Tel. (604) 321-1414

Or 874-5722

CONTACT:

NARESH SHUKLA & BROS.

\$2.50 / ਪੌਂਡ ਵਾਠੀਆਂ
ਜਲੇਬੀਆਂ
\$1.00

\$2.50 / ਪੌਂਡ ਵਾਲੇ
ਲੱਝੂ
\$1.75

■ BUYING

■ SELLING

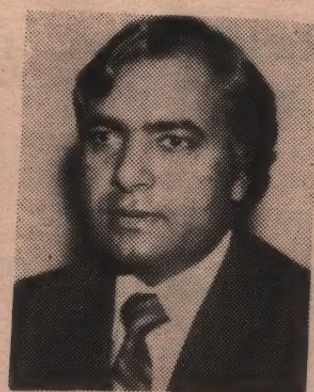
Free Evaluation For Your
Property Call Any Time
Without Any Obligation

Bus. 736-3831 or Res. 434-8548

Pager - 687-1985 #2229

United Realty Ltd.

3879 Oak Street, Vancouver, B.C. V6H 2M6

Malkit Dhami,
M.A. (Eco.)

Member of Prestigious M.L.S.
Medallion Club For 83-84 85-86

● ਇਕ ਦੋਸਤ : ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਕਾਰ ਚਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।
ਦੂਸਰਾ ਦੋਸਤ : ਹਾਂ ਬਸ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਲ ਚਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕ ਤੇ ਖੜੇ ਪੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

● ਜੋਤਸ਼ੀ : (ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ) ਇਹ ਕੰਨਿਆਂ ਵੀਰ ਸਾਹਸੀ ਬਣੇਗੀ ਬਿਲਕੁਲ ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।
ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ: ਪ੍ਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ, ਇਹ ਲੜਕੀ ਨਹੀਂ ਲੜਕਾ ਹੈ।

ਜੋਤਸ਼ੀ : ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਣ ਜਾਏਗਾ।

● ਜੱਜ-ਕੀ ਇਨੀ ਵੱਡੀ ਚੋਰੀ ਤੂੰ ਇਕਲੇ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ?

ਅਪਰਾਧੀ - ਹਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE COMPANY

NORTH AMERICAN LIFE

- Life Insurance
- Mortgage Insurance
- Children's educational Plans
- RRSP

Malkiat Mutti
representative
320, 815 West Hastings St.
Vancouver, B.C. V6C 2W1
Bus. 685-9335
Res. 522-7167

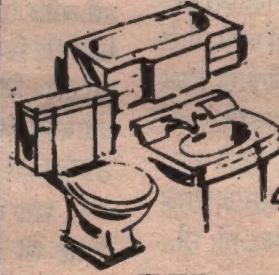
DO YOU NEED PLUMBING OR ELECTRICAL SUPPLIES AND SERVICE FOR NEW HOMES OR FOR RENOVATIONS

WE DO NEW HOME PLUMBING ALSO

CONTACT:

PAUL'S

PLUMBING & ELECTRICAL SUPPLY

4774 Main Street, (At 32nd.)

Vancouver, B.C.

PH: 872-3118 (Supply)

872-7227 (Service)

"Free" customer parking at rear" OPEN SUNDAYS

FIVE RIVERS FISH 'N CHIPS

ਫਰੀ ਡਲਿਵਰੀ — 20 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਰਡਰ ਨਾਲ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਫਿਸ਼ ਐਂਡ ਚਿਪਸ

6591 Fraser St. (at 50th & Fraser) Vancouver, B.C. V5X 3T4

Ph. 327-7455

ਇੰਡੀਅਨ ਸਟਾਇਲ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਮੁਰਗੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਫਿਸ਼ ਐਂਡ ਚਿਪਸ 'ਤੇ ਆਓ

ਮੁਰਗਾ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ
Spicy (Masala) Chicken

\$4.45 lb.

ਸੀਨਾ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਮੁਰਗੇ ਦਾ
Only Breasts (Spicy)

\$6.95 lb.

ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੀ ਮੱਛੀ ਦੇ ਪਕੌੜੇ
Spicy (Masala) Fish

\$5.95 lb.

ਅਸੀਂ ਫੋਲੇ ਭਟੂਰੇ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੱਛੀ ਵਾਲੇ ਸਮੇਸੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਖਾਸ ਹਨ

ਭਾਰਤੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਟਾਇਲ ਦੀ ਮੱਛੀ, ਫਰਾਈਡ ਚਿਕਨ ਅਤੇ ਸੀ ਫੂਡ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਤੁਸੀਂ ਫੋਨ 'ਤੇ ਵੀ ਆਰਡਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਠੰਡੀ ਬੀਅਰ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੀਟ ਦਾ ਆਚਾਰ ਇਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

● ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ●

- ਘਰਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ - ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰੇਟ
- ਲਾਈਫ ਤੇ ਸਿਕਨੈੱਸ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਬਿਜਨੈਸ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਤੇ ਆਟੋ

6415 MAIN ST. (at 48 Ave.)
VANCOUVER, B.C.

Off: & Res: 325-4744

ਪੀ. ਨਰਵਾਲ ਐਂਡ ਕੰ:

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ
ਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

- ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਡਾਪਟ (ਗੇਂਦ ਲੈਣਾ)
- ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸਲਾਹ
- ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਕਰਨੀ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਪੈਰਵਾਈ

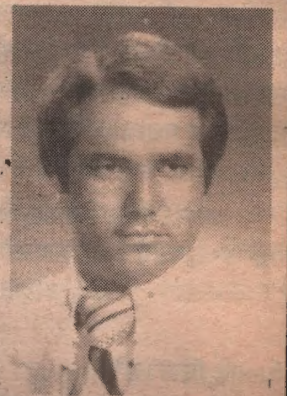
6415 MAIN ST. (at 48th Ave.) Or 197 E. 48th Ave. (corner of main & 48th Ave.)

Open : Monday to Friday (9 a.m. to 5.00 p.m.)

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ ਨੌਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

ਬੀ. ਏ. (ਪੰਜਾਬ) ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. (ਹਰਿਆਣਾ)
ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੇ ਓਥ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

- ਘਰ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਮੋਡਰੇਚ ਸਿੱਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਲੀਜ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ
- ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਲੇਣੇ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਫੋਟੋ ਅਟੈਸਟ ਕਰਨੀਆਂ
- ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕਨਟਰੈਕਟ ਬਣਾਉਣੇ
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਵਸੀਅਤ ਆਦਿ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ

325-4744

Via Rail Tickets
Now issued here

to U.S.A and CANADA

ਹੁਣੇ ਬੁੱਕ ਕਰਾਓ

Travel to India,
Europe &

ONE WAY FARE IS ALSO AVAILABLE TO TORONTO ONLY
BOOK EARLY TO AVOID DISAPPOINTMENT

For booking conditions please call:

Fourways Travel Limited

9341 - 120 St., (Scott Rd.) Delta, B.C.

Anywhere in the world.

Ph. (604) 584-1411

ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਇੰਗਲਿਸ਼
ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ
ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ — ਅਸੀਂ ਇਥੋਂ ਹੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਮੇਅਰ ਬਾਬ ਬੋਸ ਲਈ ਇਕ ਭਾਰੀ ਪਾਰਟੀ

ਮੁਗਲ ਗਾਰਡਨ ਵਿਚ 19 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮੇਅਰ ਬੋਸ, ਜੋ ਸਰੀ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰਿਸਮਿਸ ਡਿਨਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਡਿਨਰ ਦਾ ਮੁਖ ਮੰਤਵ ਇਸ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੱਦਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ।

ਇਸ ਡਿਨਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਪੱਗ 175 ਵਿਅਕਤੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਰਾ ਹੋਟਲ ਖਰਾਬ ਖਰਾਬ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਬੁੱਢਾ ਦਲ, ਸਰੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ, ਵਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ, ਮੁਸਲਿਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਤੇ ਸਰੀ ਐਨ ਡੀ ਡੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਹ ਡਿਨਰ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਚੰਗੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਖਾਇਆ।

ਮੇਅਰ ਬੋਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਇਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਦਵਤਰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੇ ਧੱਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਪੁਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੌਨ ਸਮਾਲਵੁਡ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਮੇਅਰ ਸਹੇਤਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਲੇਅਰ ਮੇਨਲੈਂਡ ਵਿਚ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਚੰਗੇ ਕਾਮਿਆਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਵਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਵਣ ਬੋਲ ਨੇ ਬੜੀ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਉਥੇ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਇਸ ਪਰਤੀਕ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਚੇਤਨ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਆਂ ਵਿਚ, ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਓਨਾ ਚਿਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤਕੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਬਿਲ 19 ਵਰਗੇ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਬਿਲ ਲਿਆ ਕੇ ਸੇਕਰਟਰੀ ਸਰਕਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਭੇਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਤੇ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਜੋ ਆਮ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰਖਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਨਾ ਹੋਣ ਜੋ ਸੇਕਰਟਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗੂ

ਹਰਪਾਲ ਤੂਰ, ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਖਾਂ, ਮਿ: ਬੋਬ ਬੋਸ (ਸਰੀ ਮੇਅਰ) ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ

ਸਾਹਮਣੇ ਇਸਦੇ ਪਰਮਜੀਤ ਬੇਪਾਰਾਏ ਤੇ ਹੋਰ ਗੈਸਟ

ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਤੇ 16 ਡਾਲੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੇ ਡਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣ।

ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਪੀਚ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਂਝੇ ਇਕੱਠ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਰਮੁਖ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਕਰਕੇ ਆਪਸੀ ਨੇੜਤਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਵਧੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਬਾਬ ਬੋਸ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ

ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਨਸਾਫਪਸੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਇਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਭੈਣਾਂ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਟੁਕ ਦੇ ਕੰਮ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਥਾਂ ਕਿਚਨ ਹੈ।

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ, ਹਾਰਦਿਕ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਹਾਲੇ ਤੁਸੀਂ ਡੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ... ਏਸ ... ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਗੇਟ ਡਕਾਓ ਜੀ ... !

MORTGAGE MONEY?

High mortgage amounts available
on conventional basis
No insurance fees!
Purchasing or re-financing

Bad credit
rating?
Turn Down?

NO PROBLEM

Residential, Commercial, Motels &
Interim financing.
1st & 2nd Mortgages

1 & 2nd Mortgage up to 85-90%

AFRO-CANADIAN MORTGAGE LTD.

8 YEARS EXPERIENCE
SHERALI VELJI

Ph. 433-6391

Monday to Friday 9.30 to 5.30 Ste. 300-3665 Kingsway Vancouver, B.C.
Saturday 11-4 Res: 433-7975

VANCOUVER

Bridal International & Wedding Centre

FOR ANYTHING AND EVERYTHING FOR YOUR MARRIAGE NEEDS DON'T MISS TO VISIT YOUR OWN SHOP

Contact : Sukhdev S. Saini Ph. (604) 435-2421

- WEDDING ACCESSORIES ■ WEDDING CAKES
- WEDDING INVITATIONS ■ CAKE ORNAMENTS
- CAR DECORATIONS ■ WEDDING FLOWERS
- GIFTS AND ALLIED ITEMS, etc.

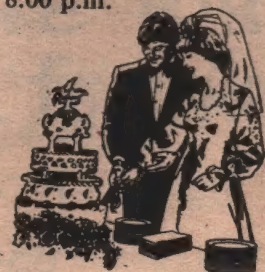
LADIES TAILOR FOR PUNJABI SUITS, SARI
BLOUSES & DRESSES

Open : Mon. Wed. 10.00 a.m. to 6.00 p.m.
Thursday, Friday, Sat. 10.00 a.m. to 8.00 p.m.
Sun. 11.00 a.m. to 6.00 p.m.

Bride & Groom Shop

216 E. 50th Ave. [Main St.] Vancouver

324-5662

3333 KINGSWAY AT JOYCE, VANCOUVER, B.C.

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — 16 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਫੁੱਟ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟੋਹੜੇ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਧੜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹੁਣ ਦੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖਰੇ ਦੋ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਟਕਰਾਓ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹ ਖਤਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਨਾ ਟੋਹੜੇ ਗਰੁੱਪ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਤ ਦਲ ਵਾਲੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁਡਿਆਰੇ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਨਜਿਠੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਏ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਸ਼ਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਦੁਬਾਰਾ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਇਕ ਅਰਬ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ

ਬੰਬਈ — ਇਸ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕ ਅਰਬ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੁੱਢੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਢਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਕੱਲੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ।

ਕੇਂਦਰ ਭਲਾਈ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਐਸ ਵਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੌਮੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਨ 2000 ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਸੋਂ 'ਚ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਛੇ ਤੋਂ ਅੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਕ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੁਢਾਪੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ। ਬੁਢਾਪੇ ਬਾਰੇ ਆਸਟਰੇਲਿਆਈ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਿਫ ਪਿਕਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚਲੇ 20 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਹਨ।

ਸ੍ਰ. ਬਾਦਲ ਗਲਤ ਹੱਥਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ — ਉਮਰਾਨਗਲ

ਜਲੰਧਰ — ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨਗਲ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਬਾਦਲ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ। ਉਮਰਾਨਗਲ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਵੀ ਤਾਂ ਹਨ? ਉਤਰ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਇਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਰਹੇ ਹਨ — ਉਹ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚਣੀ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਉਠ ਕੇ ਸੋਚਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ, ਬਹੁਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਦੀ ਸੋਚ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕੁਝ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੁੱਪ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚੁਪ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਬਹਾਦਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜੇ ਦੇ ਹਥ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਾਥ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਉਮਰਾਨਗਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਾਦਲ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਉਮਰਾਨਗਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

'ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ' ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਜਬਰ ਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਚ 'ਝੂਠੇ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ' ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਰੰਟ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ ਦਾ ਕਹਿਰ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਰਾਂ ਫੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ-ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸੌਂਕੇ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਖਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜੇ. ਐਫ. ਰਿਬੇਰੋ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹਕੂਮਤੀ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੁਖਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁਧ ਲੜੇਗੀ

ਲੈਸਟਰ — ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੁਖਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ 13 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਿਸਿਜ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲਾਬੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਐਮ ਪੀਜ਼ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਮਿਸਿਜ਼ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਬੇਦੋਸ਼ ਹੈ। ਮਿਸਿਜ਼ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡੇ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਗਜ਼ ਭਰ ਲੰਬਾ ਬੱਚਾ ਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ — ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਇਕ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਭੀੜ ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇਸਟੇਟ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪਰਸ ਵਿਚੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਚੁਕੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮੁਹਰਲੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕੇ ਗੈਰਜ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੌਰ ਲਈ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਘਰੋਂ ਡੇਢ ਮੀਲ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਇਕ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਭ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਸ ਸੱਦੀ ਲਈ। ਪੁਲਸ ਜਦ ਗਜ਼ ਭਰ ਲੰਬੇ ਡਰਾਈਵਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਾਰ ਖੜਾਈ ਤਾਂ ਉਹ ਟਪੂਸੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਰੂਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣ ਫੁੱਬੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਬਦੇਸ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਖਬਰ ਦੀ ਖਾਸ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣਫੁੱਬੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖਬਰ ਦੀ ਹਾਲਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੇੜੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣਫੁੱਬੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਤੌਲ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਫੌਜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਣਫੁੱਬੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਣਫੁੱਬੀਆਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਫੌਜੀ ਹਥਿਆਰ ਲਗਾਤਾਰ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਪਾਸ ਅੱਠ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪਣਫੁੱਬੀਆਂ ਹਨ।

- ਜੇਕਰ ਇਸਤਰੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਉਜਾੜ ਹੁੰਦਾ।
- ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਅਬਲਾ ਕਹਿਣਾ ਉਸਦਾ ਅਘਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸੂਟ ਸਾੜੀਆਂ ਵਧੀਆ ਪਰਦੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸਟੋਰ

SHAN
SAREES &
DRAPERY LTD.

Serving you since 1970

ਸਾਡੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮੁਫਤ ਐਸਟੀਮੇਟ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

6543 Main St., Vancouver, B.C.

Ph. 321-1955, 321-0847

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ

ਮਾਨ ਸ਼ੂਅ
ਸਟੋਰ

ਆਦਮੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜੇ, ਚਮੜੇ ਦੇ ਅਟੈਚੀ, ਪਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ
MENS, LADIES & CHILDRENS'
SHOES AND LEATHER
LUGGAGE & ACCESSORIES

Mohinder Singh Mann
ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

321-4353

MANN SHOE STORE

6570 MAIN ST., VANCOUVER, B.C.

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਢਾਈ ਸਾਲ ਖਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਖਾ ਕੇ ਪਰਤੇ ਐਮ. ਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ — ਪਿੰਡ ਅੱਟਲਗੜ੍ਹ ਦਾ ਇਕ 30 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਗੋਰਮਿਟ ਕਾਲਜ ਦਾ ਐਮ ਏ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ ਢਾਈ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੌਕੇ ਖਾਣ ਬਾਅਦ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਜਨਕ ਇਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਡੀ ਸੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਦੇ ਇਕ ਬੈਂਕ ਡਾਕੇ ਵਿਚ ਅਜਾਈ ਫਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਡਾਕੇ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਦਿਨ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਤਾ ਇਕ ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਉਸਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਧ ਪਾੜ ਕੇ ਭੱਜ ਨਿਕਲਿਆ। ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਰਾਸਤੇ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤੇ ਚੌਕੀ ਨਾਰੋਵਾਲ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰੋਜਰਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੇ ਫਿਰ ਫਾਂਗਾ ਮਾਗਾ ਰੈਸਟਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ। ਜਿਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਹੋਈ ਤੇ 10-15 ਦਿਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਵਲੀਅਨ ਵਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਮੰਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋ ਢਾਈ ਸੌ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ। ਕਈ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਲੀਡਰ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸੇ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ 8-9 ਮਹੀਨੇ ਚੰਗਾ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਖਾਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ। ਇਥੇ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੁਝ ਨਾ ਬਣਿਆ। ਨਵੰਬਰ 1985 ਵਿਚ ਉਹ ਕੁਝ ਮੁੰਡੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਭਜ ਨਿਕਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਲਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਮਰ ਗਿਆ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਤੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ 1947 ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਉਸਦੀ ਬਾਂਹ ਤੋੜੀ ਗਈ। ਪੱਟੀ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਾਂਹ ਗਲ ਗਈ। ਫਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਾਹੌਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸਨੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪੁਲਸ ਤੇ ਸਮਗਲਰ ਰਾਹੀਂ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਰਾਹੀਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਾਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਪਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਸ ਫੜ ਕੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਡੀਟੈਂਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਲੈ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪੁਲਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਹਥੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ।

ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਤਨਖਾਹ

ਲੰਡਨ — ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਲੈਂਡੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 23 ਪੌਂਡ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟਰਜ਼ ਜੋਅਨ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਦੀ 28 ਪੌਂਡ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਨ ਟੀ ਵੀ ਸਟਾਰ ਬਿਲ ਕੋਸਬੀ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ 213 ਪੌਂਡ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਕਿਥੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

“ਲੋਕ ਹਿਤ ਕਿ ਜਾਤੀ ਮੁਢਾਦ”

ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਈਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਸ਼ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਸ਼ (ਸਿਆਣਪ) ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਦਾ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋਸ਼ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਹਾਰ ਖਾਂਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕਾ (ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਰੈਲੀ, ਆਦਿ) ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਪਾਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੁਲਾਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਾਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਹੀ ਅਧਾਰਤ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਇਪਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ (18 ਅਕਤੂਬਰ) ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਰੈਲੀ ਇਪਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਬਲਿਕ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਪਾਨਾ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਏ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਐਮ ਪੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਸਾਉਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੜਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲੜਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ-ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਖਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮੰਗਾਂ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਮੀਟਰ ਲਾਉਣਾ ਆਦਿ) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਚਿਲਾ ਚਿਲਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗਿਆੜੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਜੇਕਰ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜਕਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਉਹ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜਕਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਤੇ ਭਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਰਾਜਕਾਲ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਖੁਦ ਭਾਈਵਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਦੀ ਨਿਰਪਖਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਉਚੀ ਬੋਲਕੇ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਵਾਅਹ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲੜਾਈ ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਸ ਚੰਦਰੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਚੰਦਰੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਤੇ ਟੇਕ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਹੁਰੀਂ ਦਾੜ੍ਹ ਘੁਟ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਮਰਨ ਮਿਟਣ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਵਣਜਾਰਿਆਂ (ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ) ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ

ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਪਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਲੁੰਗ-ਲਾਣਾ ਵੀ। ਪੀ. - ਅਰੁਣਨਹਿਰੂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਚੋਣ ਭਵਸਾਗਰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਿਗਾਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬੇੜੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸ ਬੇੜੀ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਜਾਤੀ ਮੁਢਾਦ ਹੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਪਾਨਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਪਾਨਾ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਬਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਪਾਨਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕਈ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਡਟ ਕੇ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਝੁਲਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਇਥੋਂ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਇਸ ਅੱਗ 'ਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹਮ ਲਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਸੱਦਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ (ਭਾਰਤ ਵਿਚ) ਰਾਹੀਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਝੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋ ਹੀ ਸ਼ੰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ :

1. ਇਪਾਨਾ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਹੁਰਾਂ ਵਰਗਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਮੁਹਾਜ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।
2. ਇਪਾਨਾ ਨੂੰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ (ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਸਮੇਂ) ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ਫਿਰਕੂ ਅੱਗ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ (ਭਾਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ) ਨੇ ਅਤੇ ਇਪਾਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਧਿਰ (ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਬਾਰੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਾੜ੍ਹਾਂ ਘੁਟੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ।

ਇਪਾਨਾ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਖਾਸਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਾਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਐਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਕਿਉਂ ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਪਾਨਾ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਹੀ ਝਲਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਹੁਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰੋਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ (ਕੁਰਸੀ ਯੁਧ)। ਇਸ ਪਬਲਿਕ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਇਪਾਨਾ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਕੁਰਸੀ ਯੁਧ) ਦਾ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਪਾਨਾ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ (ਜਨੂੰਨੀ ਲੋਕਾਂ) ਇਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੁਟਕਲੇ (ਹਸਾਉਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ) ਸੁਣਾ ਕੇ ਕੀਲ ਲਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਕ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਥਨ ਉਪਰ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ :

“ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਿੱਕੀ ਗਲਤੀ ਤੇ ਅੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਠੀਕ ਸਿਧ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਦਲੀਲਾਂ ਢੂੰਡਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨੂੰ (ਗਲਤੀ) ਇਹਦੀ ਅੰਤਮ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਘੋਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।”

ਤਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

GM

WESTMINSTER

12th. STREET AT QUEENS AVE., NEW WESTMINSTER, B.C.

ਆਪ ਨਵੀਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਰ ਵੇਚਣੀ ਜਾਂ ਖ਼ੀਦਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨਲ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨ

ਗੁਰਜੀਤ ਬਾਵਾ ਚੀਫ਼

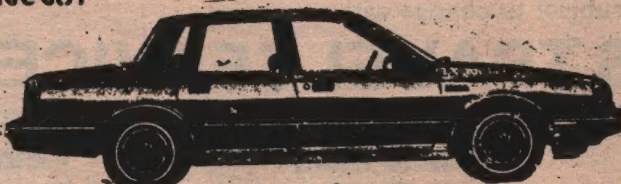
ਨੂੰ ਚਕਰ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦਿਥਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

● ਵੈੱਡੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇ ਕੇ ਆਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

FOR BEST DEAL & BEST SERVICE

BUS. 521-7731

Pager 687-1985 #5531

ਗੁਰਜੀਤ ਬਾਵਾ ਚੀਫ਼

ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਦਿਲ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ

ਅਟਵਾ — ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਨ ਇਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਦਿਲ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਪਰੇਸ਼ਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਅਟਵਾ ਵਿਚ ਛੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਦਿਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਡਾ: ਵਲਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਲ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਬੱਚਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਪਾਲ ਹੋਲਕ ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਜੰਮਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਵਾਂ ਦਿਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਢੇ ਛੇ ਫੁੱਟ ਲੰਮੀ ਮੁੱਛ ਵਾਲਾ ਕਤਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਕਾਰਨੀ ਭੀਲ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਸਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ ਗੀਕਾਰਡਜ਼ ਵਿਚ ਕਾਰਨੀ ਭੀਲ ਦਾ ਗੀਕਾਰਡ ਦਰਜ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਸਾਢੇ ਛੇ ਫੁੱਟ ਲੰਮੀਆਂ ਸਨ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨੀ ਭੀਲ ਆਪਣੇ ਉਠ ਨਾਲ ਖਿਚਣ ਵਾਲੇ ਗੱਡੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ।

ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ “ਭਾਰਤ ਬੰਦ” ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹਲ ਲਈ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਰੁੱਖ ਧਾਰਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਤਾਲ ਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਸੈਕੂਲਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ ਫਿਰਕੂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ।

ਸੰਤ ਦਲ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ — ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਜਲੰਧਰ — ਸਾਂਝੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਵਧਾਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ

ਆਪਸੀ ਝੰਜਟ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਦਲ ਨੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਜੋ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕੌਂਸਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਹੀ ਲੌਗੋਵਾਲ ਦਲ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਸ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਦਸਦਿਆਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਕੇਵਲ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਏ ਅਕਾਲੀ ਮਰ ਮੁਕ ਜਾਣ।

ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅਧਾਰ

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀ ਵਫਦ ਵਲੋਂ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗੀ। ਜੇਧੁਰ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ

ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਵਿਰੁਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ, ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਮਹਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਫੇਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸਕੈਂਡਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਬਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਪੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

● ਔਰਤ ਦਾ ਕਰੋੜ ਹੀਰੋ ਦੀ ਚਮਕ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਚਮਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾੜਦਾ ਨਹੀਂ।

● ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਣ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਵੀ ਰੋਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗ਼ਮਗੀਨ ਹੋਈਆਂ ਵੀ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ
ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਰਾਏ

AUTHORIZED AGENTS FOR:
AIR CANADA THAI AIRWAYS INTERNATIONAL
BRITISH AIRWAYS & OTHER MAJOR AIRLINES.
CANADIAN AIRLINES INTERNATIONAL CATHAY PACIFIC

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ, ਠੰਡਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਭਿਜਨੀਓਂਡ, ਹਵਾਈ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ
ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਰਾਏ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਠੰਡਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ 2 ਸਟੇਜ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

CALL TOLL FREE 1-800-663-6699 (B.C. & ALBERTA)

Prices are subject to change without notice

BAINS TRAVEL SERVICE

6364 Fraser Street,
Vancouver, B.C.
Ph. 324-2277

935 Marine Drive
Capilano Mall,
N. Vancouver

1710 Douglas St.
Victoria, B.C.
Ph. 386-6363

ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ ਵਿਚ
ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੁਵੀਆਂ ਲਈ

ਮੋਨੀਕਾ ਵੀਡੀਓ
ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਜਿਥੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ

ਫੋਨ ਕਰੋ : ਪਾਲ ਮੋਦਗਿੱਲ

627-1637

**Star Drywall
Construction Co. Ltd.**

- Complete Drywall Service
- Guaranteed Work
- Free Estimates

Sahib or Nake

Ph. (604) 589-4830

P.O. BOX 639
SURREY, B.C. V3T 5L9

ਉਘੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਸਵਰਗਵਾਸ

ਟਰਾਂਟੋ — ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਇਥੇ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ. ਵਿਰਕ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਅਗੇ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਬੇਲਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਏ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜਾ ਹੈ। ਸ. ਵਿਰਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਜ ਵਿਚ ਅਫਸਰੀ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਰਹੇ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਵਿਰਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਦੁੱਧ ਦਾ ਛੱਪੜ' ਬਹੁਤ ਮਕਬੂਲ ਹੋਈ। ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਆਉਂਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੁਰਵਕ ਲੇਖ ਛਾਪੇਗਾ।

ਉਘੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੀਡਰ ਪੀ. ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਚਲ ਵਸੇ

ਮਦਰਾਸ — ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਘੇ ਲੀਡਰ ਤੇ ਪੋਲਟ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਬੀ ਪੀ. ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 80 ਵਰ੍ਹੇ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਸਨ।

8 ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਸਨ ਤੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਗੁਪਤਵਾਸ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਉਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਨ। ਦਰਾਵੜ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਬਹੁਤ ਚਰਚਿਤ ਸੀ।

ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਪਰਦਾ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਸਾਬਕਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੀ ਚਿਠੀ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਰਮਨ ਪਨ ਫੁੱਥੀਆਂ ਦੇ ਸੋਢੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਤਬ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਉਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸੋਢੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋ ਰਹੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਰ ਕੁਝ ਨਾਲ ਅੜਿਚਣਾ

ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚਿਠੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰਹਿਜ਼ ਸੋਢੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾਤ ਬੱਚਨ ਦੀ ਸਵਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਵਤੀਰਾ ਅਪਨਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ

ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਰਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਤੀਰਾ ਸਰਕਾਰ ਪਨਫੁੱਥੀਆਂ ਦੇ ਸੋਢੇ ਬਾਰੇ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੈਸ ਰਲੀਜ਼

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਉ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਆਪ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਨੌਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ 1986 ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਵਿਚ ਬੀ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਵੰਗ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਅਨ ਕਰਕੇ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿਕਮੈਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਸਕੂਲ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਸਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਫਰੈਂਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵੀਕ ਐਂਡਜ਼ ਉਪਰ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦਿਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਅਲੱਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਕੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਤੇ ਪਰਾਏ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਦ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਕਈ ਵਾਰ ਉਮਰਾਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਤੇ ਪਰਾਏ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਭਾਂਤੀ ਤੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚਪਣੇ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਭੀ ਬੌਧਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਕੌਮਾਂ ਬਚਪਣੇ ਤੱਕ ਹੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਹ ਕੌਮਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮਝ ਤੇ ਬੁਧੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਸੁਖਾਲਾ ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਖੇ ਤੇ ਵਿਗੇ ਟੇਢੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਸਵਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਈਰਖਾ, ਵੈਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਜਿੱਤਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਹਨ (1) ਠਹਿਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (2) ਰਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ। ਜੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਟਕਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਸਿਆਣੇ ਭੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦੇ ਦੋ ਧੱਕੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਮਰਵਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਇਸਦੀ ਪੱਗ ਲਾਹ ਦੇਵੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਾਕੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਖਸ਼ਤ ਤੇ ਚਾਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਬਾਰੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ ਕਿ ਦੱਬੀ ਕੁਚਲੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਰਾਬਰਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਅਰ ਮੇਨਲੈਂਡ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਭੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਕੇ ਸਨਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ੀ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਤਰ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਰੁਤਬਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਭੀ ਜਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਹੈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁ ਸਿਮਤੀ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਹੋਣੀ ਇੱਕ ਅਨਹੋਣੀ ਗੱਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਉਤਰੀ ਪਾਸੇ ਵਾਲੀ ਲਾਟ ਇੱਕ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫੁਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲਾਟ ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਕੱਢ ਕੇ ਨਾਲ ਦੀ ਲਾਟ ਨਾਲ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਮੇਟੀ ਘੱਲ ਕਰ ਗਈ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਲਾਟ ਏਨੀ ਛੋਟੀ ਕਮਰਸ਼ਲ ਨਹੀਂ

ਬਣਦੀ। ਇਸ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਤਕੜਾ ਵਕੀਲ ਕਰਕੇ ਤੇ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰੀ-ਜੇਨਿੰਗ ਕਰਾ ਲਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਿਊਨਿਪਲਿਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਭੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤਿੰਨ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਕਿਸਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਆਪ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲਾਟ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਭੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਬਿਲਿਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਖੁਲਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੇ ਕਲੰਕ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਿਸ ਗਰੁਪ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਡਰਮੈਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਚ ਕੋਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਬਿਲਿਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਖੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਲਡਰਮੈਨ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਮੇਅਰ ਬਾਬ ਬੈਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਤੇ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਐਲਡਰਮੈਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਐਲਡਰਮੈਨ ਰਾਬਿਨਸਨ ਨੇ ਉਲਟ ਵੱਟ ਪਾਈ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਐਲਡਰਮੈਨ ਨੇ ਚੁਸਤੀ ਨਾਲ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਟੇਬਲ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਸਥਾਨ ਸਦੀਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੋਲਕੇ ਅੱਧਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲਕੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਬਿਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲਕੇ ਹੋਰ ਭੀ ਕਲੰਕ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਐਲਡਰਮੈਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵੋਟਾਂ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸੋਕਰਡ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਐਲਡਰਮੈਨਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਅੱਜ ਹਿਮਤ ਕਰਨ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਰੀਜੇਨਿੰਗ ਰੀਜੇਕਟ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਕੁਝ ਮਾਇਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਕਈ ਡਬੈਲਪਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਰਲ ਕੇ ਹਿਮਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਅੱਜ ਮੈਂ ਐਲਡਰਮੈਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਚੇਤਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਲਡਰਮੈਨਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਲਾਇਟਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਤ ਸੋਢੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੰਨ ਤੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਵੋਟ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਭੰਨ ਤੋੜ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦੇਣੀ। ਹੁਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਬਿਲਿਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਅਵੱਥ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਰੋਜ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਸਰੀ ਕੌਂਸਲ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਲੰਕ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਵਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪਨੀਰੀ ਕੀ ਕਹੇਗੀ? ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਆਪਣਾ ਮਾਰੂ ਤਾਂ ਛਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਟੂ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਪਰਾਏ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕੱਢ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ?

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਖਾਲਸਾ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ ਸੂਚਨਾ

ਅਸੀਂ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਭਿਅਤਾ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਬੋਲੀ (ਪੰਜਾਬੀ) ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਸਿਖਣ ਲਈ "ਖਾਲਸਾ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਕੂਲ" ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ (ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਤਬਲਾ) ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ 9 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹਨ। ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਗਣਗੀਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਸਾਡੇ ਆਧਿਆਪਕ ਗਰੇਜੂਏਟ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ :-

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਠ — ਬੁੱਧਬਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ — 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ)
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਠ — ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ — 4 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ)
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਤਬਲਾ — ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ — 2 ਵਜੇ ਤੋਂ 4 ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ)
ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਬੁੱਧਵਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ — 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ)
ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ — 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ)

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :-

ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਫੋਨ — 321-1226 ਜਾਂ
ਸ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ — 321-4737
ਸ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ — 324-2741 ਜਾਂ
ਸ: ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ — 299-7383

ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ

Success Through Service & Experience

AWARD WINNER

OF THE MEDALLION CLUB, MEMBER OF THE I.C.I. DIVISION OF THE REAL ESTATE BOARD OF GREATER VANCOUVER IN BUSINESS SINCE 1971

For Professional Market Evaluation or Consultation

Without any obligation, contact

Buying, Selling or Trading

ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰੋ

Ph. Bus: 437-9431 Res: 434-4660

UNITED REALTY LTD.

2443 Kingsway, Vancouver, B.C. V5R 5G8

Ajaib S. Janda

Large Selection of
Punjabi Books
For Sale

SARI PALACE

Airline Tickets to
Anywhere in the World
Passport • Visas

ਸੂਟਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ, ਸਾੜੀਆਂ, ਦੁਪੱਟੇ, ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਟੇਪਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜ਼ਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੇਸ਼ੀ ਕੋਲਾ, ਸੈਵਨ ਅਪ ਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਵੈਬਨ ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

East Indian and Pakistani Groceries.
We rent Hindi and Punjabi movies on V.H.S.
Have large selection of pre-recorded
Punjabi and Hindi cassette tapes & fabrics

News Papers Like
India West, Canada DarPan,
Also Sold Here
EVERY WEEK

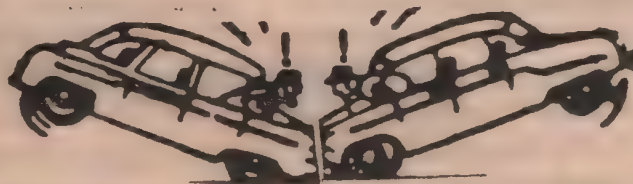
(916) 671-3105

472 Palora Ave.
Yuba City
Calif. 95991

MINT AUTO BODY LTD.

- Complete Professional Auto Body Repairs and Refinishing on all makes and models
- I.C.B.C. claims handled promptly
- Complete framework ■ UNI - BODY repairs
- All work conditionally guaranteed
- Free estimates ■ Courtesy cars

ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿਕ-ਅੱਪ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਅੱਛੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਉ

For further information call:

Bhupinder(Bob) Sihota

Ph. 433-1207

Mint Auto Body Ltd.

5590 Lane Street, BURNABY, B.C. V5H 2H5

Bhupinder(Bob) Sihota

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਦਲ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਕਮਲਾਪਤੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਦਲ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਰੂੜੀਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਬਦਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਧੰਨਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਾਰਾਨਸੀ ਤੇ 'ਆਜ ਅੱਧ ਸੰਸਾਰ' ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਪਾਦਕ ਪੰਡਤ ਕਮਲਾਪਤੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੰਦਰਾ ਰੋਜ਼ਾ 'ਦਿਨਮਾਨ' ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਲਿਖੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੋਸ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਉਸ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਚਿੰਤਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਝੁਕਾਅ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਢਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪਿਛਲੇ 66 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤਿਆਗੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਬਦਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਬਦਲ ਸਾਰਥਕ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਿਲ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੌਣ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਹੀ ਗੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ 1977 ਵਿਚ ਬਣੇ ਜਨਤਾ ਬਦਲ ਦੀ 1979 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪੜ੍ਹੋ ਨਵਰੰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ

ਜਿਸਦੇ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਡਰਾਮਾ — ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਪੁਰੀ ਦਾ ਸੇਜ-ਸਾਂਝ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਲਮਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਅੱਛੇ ਅੱਛੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਦੇਖੋ ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਅੰਕ।

- ਸੋਹਣੀ ਇਸਤਰੀ ਹੀਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਨਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ।
- ਇਸਤਰੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਭਰੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਜ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਟ ਗਈ ਹੈ।

ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ, ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੁੱਧ ਪਾ ਕੇ ਵਿਹਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਹਨੇਰ ਸਾਈ' ਦਾ, ਤਰਾਈ ਤਰਾਈ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?' 'ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਗਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਘਰ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾਂ' ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। 'ਮੇਰੇ ਘਰ ਤਾਂ ਸੁੱਖ ਦੇ ਪਰ ਵੱਡੇ ਘਰ 'ਚ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ।' 'ਵੱਡਾ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਬਾਈ?' 'ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਲੋ ਲਓ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਲੋ ਲਓ। ਰੋਜ਼ ਕਤਲ ਤੇ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ?' 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਘਬਰਾਹਟ 'ਚ ਆ ਪਾ ਤਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਬਈ ਸ਼ਾਇਦ ਤੇਰੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ।' 'ਨਹੀਂ' ਬਾਈ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਮੈਂ ਆਪ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ ਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਾਈ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦੁਆਰੇ ਹਰ ਸਾਲ ਜਾਂਦਾ ਦੇ, ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਵੇਂ ਸਿੱਖ।' 'ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ।' 'ਬਾਈ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਹੁਣ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਅਖਬਾਰ ਦੇਖੀ ਦੀ ਦੇ ਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਫੁੜਕਾਇਆ ਹੁੰਦੇ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਬਈ ਇਹ ਭਲਾ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ?' 'ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਦੇ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਾਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?' 'ਬਾਈ ਜੀ, ਜੇ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੂਤਨੀ ਭੁਲਾਵਾਂ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਈ ਬੰਦਾ ਪੁੱਛੇ, ਜਿਹੜੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਰਹੀ ਜਾਣ ਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਆਪਸ 'ਚ ਲੜੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਲੜੀ ਜਾਣ ਦੇ, ਆਪੇ ਸੁਲਾਹ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਬਾਈ ਜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਆ ਬੈਠਾ ਸੀ ਨਾ ਉਥੇ, ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਅਗਲਿਆਂ ਗਿੱਦੜ ਕੁੱਟ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਭੱਜਣ ਲੱਗਿਆਂ ਰਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭਦਾ।' 'ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਗੱਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਰਦਾ ਤੂੰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਮਰੀਕਾ, ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ।' 'ਭੇਡੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੁਣ ਆਪ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕੀ ਦੇ? ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਬਈ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੀ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ, ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਿੱਖ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਾਲੀ। ਮੇਰਨ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫੇਰ ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾ ਨੇ। ਤੇ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕੌਣ ਨੇ?' 'ਤੇਰਾ ਕੀ ਖਿਆਲ ਦੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਾ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।' 'ਬਿਲਕੁਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਕੱਛਾਂ ਬਾਈ ਹੱਥ ਕੱਢ ਕੇ ਉਹੀ ਤਾਂ ਤੜਕਾ ਰਿਹਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਗੜਬੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਫੀ ਕੋਫੀ ਕਰਦਾ ਆ ਪਹੁੰਚੇ।' 'ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।' 'ਬਾਈ ਜੀ, ਭਲਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੱਸਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੇ? ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਆ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਭਲਾ ਅਸੀਂ ਮੁਰਖ ਥੋੜ੍ਹਾ ਈ ਆਂ ਬਈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਬੇਗਾਨੇ ਦੀ ਬਾਹਿ 'ਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਮੁਨਾ ਲਈਏ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਨੇ ਬਈ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਕਲਾਂ ਨੂੰ ਜੰਦੇ ਤੇ ਲੜ ਪਵਾਂਗੇ ਆਪਸ 'ਚ।' 'ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਕਹਿ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ' 'ਬਾਈ ਜੀ', ਉਸ ਡੋਲੂ ਚੁਕਦਿਆਂ ਫਿਰ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, 'ਉਹ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਜਿਥੇ ਮਰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੇ ਪਾ ਲਵੇ ਪਰ ਇਹ ਚਾਲ ਅਸਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦੇਣੀ। ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋ ਜਾਵੇ ਸਾਡੇ ਸਾਡੇ ਫਿਰਕੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਧਰਮ ਦੁਆਰਾ 'ਤੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸੱਥ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਉਮਰ ਲੰਘਾਉਣ 'ਚ ਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਕੌਣ ਵੇਖਦਾ ਦੇ ਬਈ ਇਸ ਸੱਥ 'ਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਬੈਠੇ ਨੇ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬੰਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।' ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸੁਰਖ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਪਰਨੇ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਪੁੱਥਦਾ ਉਹ ਪੱਕੀ ਉਤਰ ਗਿਆ।

● ਇਕ ਕੁਆਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਖਿੱਭ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਜਿਸ ਵੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਕੇ ਬਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।' ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਲੱਭ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਹੋਵੇ, ਦੋਸਤ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, 'ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸਲਾਹ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਲੱਭ ਲਈ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਗਲ-ਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਗਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਤੂੰ ਬਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ? ਦੋਸਤ ਨੇ ਪੁਛਿਆ। ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਦਾ, ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਦਾਸੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਉਹ ਬੋਲਿਆ।

ਸਹਾਇਤਾ

ਇਕ ਖਾਸ ਤੋਹਫਾ! ਮਿਸ਼ਨ ਨਿਵਾਸੀ ਕੈਥਰੀਨ ਬਰੈਮਰਜ਼ ਨੇ ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਭਾਰਤੀ ਲੜਕੀ ਸੁਨੀਤਾ ਨੂੰ 'ਅਡੋਪਟ' ਕੀਤਾ ਹੈ (ਫੋਟੋ ਵਿਚ)। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਡੋਪਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ: (ਟੋਲ ਫਰੀ)

1-800-268-7174

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਟਰ

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਫੂਡਜ਼ ਦੀ

ALL INDIA FOODS

6634 MAIN ST., VANCOUVER, B.C.

Ph. (604) 324-1686

ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ

ਨਵਾਬ ਚਾਹਪੱਤੀ

Nabob Tea **\$2.99**
120's

ਅਖੰਡਪਾਠਾਂ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗਰੋਸਰੀ ਲੈਣ ਤੇ
ਖਾਸ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਦੁੱਧ Dairyland Milk \$2.99 4 lit.	ਬਟਰ (ਲੂਣ ਵਾਲਾ) Butter (Salted) Dairyland \$2.38 lb.	ਫਰੀਨ ਆਟਾ Farine Atta \$9.98 2x10 kg.
ਅਜੈਕਸ Ajax 88¢ 500 gms Each	ਹਰੀਆਂ ਲੈਂਚੀਆਂ Green Ellachi \$6.99 lb.	ਲਿਬਰਟੀ ਤੇਲ Liberty Oil \$1.98 3 lit.
ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ Vegetable Oil \$9.98 16 lit.	ਪਚਰੰਗਾ ਆਚਾਰ Pachranga Achar \$1.49 800 gms can	ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ \$9.99

ਕਟ ਵਿਚ

ਪੰਜਵੀਂ ਐਨੀਵਰਸਰੀ ਸੇਲ

ਫਤੇ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ
ਨ**KHALSA FOODS**

6635 MAIN ST., VANCOUVER, B.C.

Ph. (604) 324-2195ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਦਾਲ, ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ, ਚਨਾ
ਦਾਲ, ਮਾਂਹ, ਬੀਨਜ਼**49¢**Moongi Dall, Chick Dall, Manh and
Beans

Lb.

ਐਪਲ ਜੂਸ
Blue Apple Juice**88¢**ਹਲਦੀ/ਮਿਰਚਾਂ
Haldi/Hot Pepper**98¢**

lb each

ਬੀ. ਸੀ. ਖੰਡ
B.C. SUGAR
**Special
Price** 10 kg.ਪੈਸੇਫਿਕ ਦੁੱਧ
Pacific
Evaporated Milk**68¢**

Tin

ਸੇਵੀਆਂ Sewian
(ਆਂਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)

ਧੂਫ

3/\$1

each

ਮਾਂਹ ਵਧੀਆ (ਸਾਬਤ)
Manh Whole**49¢**

lb.

ਚਿਕਨ ਲੈਗਜ਼
Chicken Legs
1 Grade**Special
Price**ਲੂਣ
Salt**78¢**

1 kg.

7 ਅੱਪ/ਪੈਪਸੀ
7up/Pepsi**2/99¢**

750 mls.

Plus Deposit

ਪੰਜ ਖਾਨਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਚੌਰਸ
ਖੁੰਜਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ
ਪਲੇਟਾਂ**\$4.99**

each

The Manitoba Mirror

ਮੈਨੀਟੋਬਾ

ਦਰਪਣ

V.I.P. SUPERMARKET

Ph. 774-8671

(ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ)

ਸਟੇਨਲੈਸ ਸਟੀਲ ਦੇ ਬਰਤਨ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਮੀਟ, ਨਵੇਂ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੇਪਾਂ ਖ਼ੀਦੋ

ਗੋਲਗੱਪੇ ਅਤੇ ਸਮੋਸਾ ਮੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਸੁਪਰਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

V.I.P. SUPERMARKET
739, Elice Ave. WINNIPEG, MAN.

ਵਿਨੀਪੈਗ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਫੈਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਾਈਨਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਟੋਰ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ :

- ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ, ਇਕ ਪੀਸ, ਦੋ ਪੀਸ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੀਸ
- ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਪਾਨੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ
- ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਨ
- ਧਾਰਮਿਕ ਫੋਟੋਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਈਜ਼ਾਂ ਵਿਚ
- ਕਦਾਈ ਵਾਲੇ ਦੁੱਪਟੇ ਅਤੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਟਾਂਕੇ ਦੇ ਦੁੱਪਟੇ
- ਵਿਆਹ ਵਾਲੀਆਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਲ ਵਾਲੇ ਦੁੱਪਟੇ
- ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ, ਗੋਟੇ ਕਨਾਰੀਆਂ ਚਿਕਨ ਦੇ ਦੁੱਪਟੇ ਆਦਿ

ਆਓ ਤੇ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ!

BOMBAY FASHIONS

724 SARGENT AVE., WINNIPEG, MANITOBA R3E 0B2

Prop. BALDEV S. BEDI M.A.B.A. (Hons.)

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

To Your Needs Which You Can Afford

ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ

Sukhjinder S. Dhillon
Res: 669-2573

ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਜਾਂ
ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਨੂੰ ਮਿਲੋ

- ਲਾਈਫ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ● ਗਰੁੱਪ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ ● ਮਾਰਗੇਜ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਇਨਸ਼ੁਰੈਂਸ
- Personal ■ Children's ■ Group ■ Annuities

Ph. 943-1526

1507 - 330 Portage Ave. WINNIPEG, MAN. R3C 0C4

Raj Singh Maan Sales Manager
Res. 694-0731
Commissioner for oaths

ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ੇ

-ਰਘੁਬੀਰ ਦੱਤ

ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਧਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਹੋਣਗੇ, ਕੁਝ ਮਜ਼ਹਬੀ ਅਦਾਰੇ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਚੌਧਰ ਤੇ ਗੋਹਲਕ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਚਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਦੂਜੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁਲਵਾਦ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਚੁਲ ਸਮਝ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪਰਚਾਰੇ ਤੇ ਅਪਣਾਏ ਇਸ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਗੀਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਵਿੰਗੀ ਟੇਵੀ ਗੱਲ ਲਿਖਣ 'ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਾਸ਼ੀਲ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਆਰਾਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਸੇਵਾ ਇਕੱਲੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਨੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਪੂਤ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸਜਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਪਹਿਲੇ ਬਖਸ਼ ਬੀਨਾਈ

ਔਰ ਬਾਦ ਮੇਂ ਖੁਦ ਕੋ ਇਸ ਨਗਰ ਕਾ ਈਸਾ ਲਿਖ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਦਰਬਾਰੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮੁਲਵਾਦੀ ਆਪਣਾ ਇਸ਼ਟ ਮੰਨ ਬੜੇ ਵਰਾਗ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਫਾਰਸੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਦਰਬਾਰੀ ਬੋਲੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਇਕ ਵੀ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਤੀਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕ ਨਾਲੋਂ ਪਰਲੋਕ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸੁਭਾਉ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੀਂਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹਨ : ਕਵੀਸ਼ਰ, ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਤੇ ਕਿੱਸੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਤੂਬੇ ਨਗੋਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਢੰਡਾਂ ਸਾਰੰਗੀਆਂ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਕਲੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ। ਅਖਾੜੇ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਮੂੰਹ-ਮੂੰਹ ਖਬਰ ਉਡਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਹੀਰਾਂ ਘੁੱਤ-ਘੁੱਤ ਆ ਜੁੜਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਡਾਲਾਂ ਹਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਬੜਾ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਡੰਡੋਂਤ ਬੰਦਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਇਆ। ਪਰਸਪਰ ਸੰਪਰਕਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ। ਰੂਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪਿੜ ਸਿਆਸੀ ਬਹੁਤਾ ਸੀ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਘੱਟ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਉ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਕੱਟ ਨਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਪੂਤਾਂ ਤੇ ਸਪੁੱਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤਿ ਗਰੀਬ ਤੇ ਅਸਭਿਆ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦੇ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਜਾ ਰਖੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਦਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ

ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਨਿਭਾਇਆ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚੋਂ ਮਸਾਂ ਪੰਜ ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਤਬਕਾ ਉਰਦੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਭਿਆ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਅਯਾਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅੱਜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੱਦਰ ਪਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਮੁਲਵਾਦ ਦੇ ਰਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਰਿਆਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੋਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਾਧੇ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਇਸ ਪਾਰ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਰੱਖਿਆ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਬੋਲੀ ਪਿਆਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਜੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਟ, ਈਮਾਨ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਿਰਫ ਮੁਨਾਫਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੜ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹੋਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁਖ ਕਾਰਣ ਸਨ : ਪਹਿਲਾ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਦ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਦਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਬੜੇ ਕਦਰਦਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਸਕੂਲ ਖੁਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਦਜ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸੁਰ ਵਾਲਾ ਸਾਹਿਤ ਹੜ੍ਹ ਵਾਂਗ ਉਮਡ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪਰ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਦੀ ਟੀਮ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਤੀਜਾ, ਜਿਹੜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਸੀ। ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜ ਨਿਰੋਲ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਸਾਡੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਹਬੀ ਰੰਗਣ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਚੋਖੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸੀ।

ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ ਰਲਵੀਂ-ਮਿਲਵੀਂ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਪੱਖ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਲਸਰੂਪ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ

ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਨੇਅਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਬੜੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ।

ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪੱਖ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਬੇਅੰਤ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਮਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਨੇਮਬੱਧ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਸਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਿਆਰੀ ਕਿਸਮਲੇ ਛਪਦੇ ਵਿਕਦੇ ਘਟ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗ ਕਦਰ ਨਹੀਂ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਸਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਇਸ਼ਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਤੇ ਪਲੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਲੇਖਕ ਵੀ ਚੋਟੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ - ਸਰਕਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰ-ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਨਾ ਬਦਲੀ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਆਪਣੀ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ। ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੁੰਗੜਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਸੰਗੋੜਨ ਲਈ ਮਜ਼ਹਬੀ ਮੁਲਵਾਦ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਆਪਣੀ ਕਲਜ਼ਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਹਾਰਾਂ ਉਸ ਛਾਪਾਈ ਵਲ ਮੋੜ ਦੇਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਅਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਚੁਚੀਆਂ ਉਕਸਾਈਆਂ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੰਨਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਅਸਰ ਸੁਚੇਤ ਜਾਂ ਅਚੇਤ ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਉਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਰਗਰਮ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਸਕੇ।

ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ?

ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਥਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ 1917 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਵੀਅਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਨਪੀੜੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਾਂਗ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਸ਼ਟ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਹੀ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਵਸ਼ ਮਿਲੇਗੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਥਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਨੇੜੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਉ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚਾਹਾਂਗੇ।

1. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਸਭਰ, ਠਰੁਮੇ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਲਦੇ ਤਾਂ ਹੋ ਗੀ, ਆਪ ਪੜ੍ਹੋ-ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਓ। ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਇਸ ਵਿਚ ਉਲਥਾਓ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਜਰਾਤੀ, ਬੰਗਾਲੀ ਆਦਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਮ-ਜੰਮ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਵੋ — ਪਰ ਇਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ — ਜਿਥੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੈ — ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਰਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ? ਹਿੰਦੀ ਯੂ. ਪੀ. ਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੂਜਨੀਕ ਅਤੇ ਸ਼ੀਰੀ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਟੀਸੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ

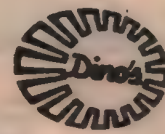
The Manitoba Mirror

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਰਪਣ

Dino's at the New Location

ਡੀਨੋਜ਼ ਨਵੀਂ ਥਾਂ ਉਤੇ

DINO'S GROCERY MART

460 NOTRE DAME AVE. WINNIPEG, MAN. R3B 1R5

Ph. 942-1526

ਵਿੰਨੀਪੇਗ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

ਜੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਹਾਂ

- ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਗਰੋਸਰੀ ● ਹਿੰਦੀ - ਪੰਜਾਬੀ - ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫਿਲਮਾਂ ● ਭਾਰਤੀ ਰੀਕਾਰਡ - ਕੈਸਟਾਂ ਤੇ ਭਾਂਡੇ
- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ● ਤਾਜ਼ਾ ਬੱਕਰੇ ਦਾ ਮੀਟ ● ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ, ਵਿਆਹਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕੱਠੀ ਗਰੋਸਰੀ ਖ਼ੀਦਣ ਉਤੇ ਡਿਸਕਾਉਂਟ ● ਵਿੰਨੀਪੇਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਮੇਲ ਆਰਡਰ ਉਤੇ ਗਰੋਸਰੀ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ● ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਰਸਾਲੇ

ਡੀਨੋਜ਼ ਉਤੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਗਰੋ! ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ, ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਾਹੌਲ ਡੀਨੋ ਦੇ ਸਟੋਰ ਉਤੇ "ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਸਾਡਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਹੈ"

ਵਿੰਨੀਪੇਗ ਵਿਚ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖ਼ੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਮਿਤਰਤਾ ਭਰੀ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਲਾਹ ਲਈ

ਅਵਤਾਰ ਟਿਵਾਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ :

Ph. Off: (204) 694-5000

Res: 694-3198

Pager 942-7788 #02284

REMAX REALTY

10 - 2230 McPhillips St., Winnipeg, MB R2V 3C8

Sales Representative

ਵਿੰਨੀਪੇਗ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ

ਦਾਜ਼-ਵਰੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਇਕੋ ਹੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਣਵਾਓ

ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਨਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਅਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

ਵੰਨ ਸਵੰਨੇ ਸੂਟ ਤੇ ਸਾੜੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਦਾਜ-ਵਰੀ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਤੇ ਫੈਬਰਿਕ ਸੈਂਟਰ

ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ, ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ, ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਰਤਾਓ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ

Kohinoor Jewellers & Fabric Centre

953 Notre Dame Ave. WINNIPEG, MAN. R3E 0M8

Ph. Bus. 772-3937

Res. 633-6567

REDWOOD MOTORS LTD.

ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਮੁਰੰਮਤ — ਬਰੇਕਾਂ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ

ਟੈਕਸੀਆਂ ਦੀ ਰੀਪੇਅਰ ਉਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਲਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰੈਡਵੁੱਡ ਮੋਟਰਜ਼ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

PH. 582-7138

600 - Redwood Ave. WINNIPEG, MAN.

ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਮੋਹਨ ਭੰਡਾਰੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭੂਸ਼ਨ ਧਿਆਨਪੁਰੀ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਆਦਿਕ ।

2. ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਹਾਲੀ ਤੀਕ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਉਦਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਚਿਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ, ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੀ ਸਾਡਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖਲੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

3. ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ — ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ — ਇਕ ਨੇਮ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣਗੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਹਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

4. ਲੇਖਕ ਸੱਜਣ ਅਰਥਾਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਬੀਲਾ ਸਿਰਜਣ। ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਜਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਵਿਲੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਇਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੋਕ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ। ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਹੋਣ, ਵਿਰੋਧ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਭਰੋਪਣ ਤੇ ਖਲੂਸ ਦਾ ਦਾਮਨ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਸਰਕਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਨਾ ਸੁਟਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਬਰ ਤੇ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਨਾ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਹ ਉਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਨੂੰਨ ਉਗਲਣ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰੀ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਬਣ ਆਪਣੇ ਨੇਕ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਲਾਜ ਨਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਜਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਕਲਮ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ! ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਲਈ ਵੀ ਅਜਨਬੀ ਬਣ ਜਾਵੋਗੇ। ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੱਲ ਖੁਲ੍ਹ-ਦਿਲੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕਰੇ। ਜੇ ਇਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੈ — ਤਾਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਭਾਵਾਂ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਵਰਤਣ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣ। ਇਹ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਇਸ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਵੇ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਖਾਨਦਾਨੀ ਜਾਨਨਸ਼ੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਅੰਤ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਥਾਪਨਾ, ਚਾਪਲੋਸੀ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜੀ ਜਾਂ 'ਪਿਦਰਮ ਸੁਲਤਾਨ ਬੂਦ' ਸਦਕਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਐਕਟਰ/ਐਕਟਰਸਾਂ ਐਮ. ਪੀ. ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸੇਖੋਂ, ਦੁੱਗਲ ਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ — ਸਿਰਫ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ - ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਈਰਖਾ, ਨਿੰਦਿਆ ਤਿਆਗ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੀ, ਆਪਸੀ ਭਰੋਪਣ ਅਤੇ ਰਵਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ?

“ਕਲਾ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਲਗੀ, ਬਿਨਾਂ ਟੋਪੀ, ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਬਿਨਾਂ ਧਨ-ਦੌਲਤ, ਬਿਨਾਂ ਪਦਵੀ, ਬਿਨਾਂ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਰਦਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”¹²

5. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾਠਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਹਰਲੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲਿਆਂ, ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦੌਰ, ਸਨਅਤੀ ਘੱਟ-ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਜਹਾਲਤ ਫੈਲਾਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਛਲ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਾਲੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਬੜਾ ਮਾਣਮੱਤਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਰਿਗਵੇਦ ਤੇ ਹੋਰ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਈ। ਪਾਠਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੋਖਾ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੋਮੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇ। ਪਰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ, ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਨਾਲ, ਫੁੱਟੇਗੀ ਵੀ ਤਾਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਏ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੇ। ਪਾਠਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀ ਤਾਂ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਿਸਾਲੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਇਹ ਰੁਚੀ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ, ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ। ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕੌਰਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਰਿਸਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਗਜ਼ਲ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, “ਜਗਤਪੁਰੀ” ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

ਮੈਨੂੰ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਪੀਣ ਦਿਓ, ਮੈਂ ਭੇਦ ਫੁਪਾ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਜਨਤ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ, ਸ਼ੋਰਬਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਉਹ ਪਾਕ ਪਵਿਤਰ ਮੋਮਨ ਹੈ, ਜੋ ਮਹਿਫਲ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ।
ਫਿਰ ਮਹਿਫਲ ਦੇ ਰੰਗੇ ਨੂਰ ਵਿਚੋਂ, ਇਹ ਕਦਮ ਉਠਾ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਐਹ ਚੰਗਾ ਹੈ ਐਹ ਮੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਰੱਬ ਦੀ ਵਸਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ।
ਬਦ-ਮਗਜ਼ੀ ਠੰਡੀ ਸੋਚਾਂ ਦੀ, ਮੈਂ ਢਾਬ 'ਚ ਡੁਬਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਕਰ ਕਰਕੇ ਗੱਲਾਂ ਸੜਦੇ ਜੋ, ਸਾਡੀ ਮਸਤੀ ਬੇ-ਪਰਵਾਹੀ ਤੇ।
ਉਸ ਨਵਰਤ ਰੱਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਪੱਲੇ ਅੱਡਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਲੰਮੀ ਕਥਾ ਵਿਚੋਂ, ਜੇ ਦੰਗੇ ਲਾਂਬੂ ਉਗਟੇ ਨੇ।
ਫਿਰ ਜਗਦੇ ਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੀ, ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬਹਿਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਟੁਕਾਂ ਲਾ ਰਿਦਾਂ ਨਿੰਦੇ ਨਾ, ਜੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਘੁੱਟ ਪੀ ਜਾਵੇ।
ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਚਾਹਤ ਮਾਰੋ ਨਾ, ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਆਓ ਬੋਤਲ ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਤੇ, ਚੰਦ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਗਮੇਂ ਗਾ ਲਈਏ
ਇਸ ਘੁੱਟਣੀ ਘੁੱਟਣੀ ਵਾਦੀ ਦੇ, 'ਗਿੱਲ' ਪਿਛੇ ਲਗਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਗੋਰੇ ਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ, ਜਿਸ ਦਿਲ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ ਪਾੜਾ ਏ
ਉਸ ਦਿਲ ਦੇ ਨਵਰਤ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਪਾਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਮੈਨੂੰ ਢੋਲ ਵਜਾਕੇ ਪੀਣ ਦਿਓ, ਮੈਂ ਭੇਦ ਫੁਪਾਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਜਨਤ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ, ਸ਼ੋਰਬਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।

ਜਿਥੋਂ ਤੀਕ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਨੇ ਇੰਨਾ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਖਲਾਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਖੁੱਭ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ

ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ — ਖਾਸ ਕਰ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ — 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਆ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਉਣ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰਸੂਖ ਤੇ ਪਦਵੀ ਵਰਤ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਘੇਰੇ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਅਮਲ ਕਰਨ। ਲੇਖਕ ਜਨ ਆਪਣੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ। ਇਥੇ ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਕੇ, ਐਮ. ਪੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਡਰ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲੱਖਾਂ ਪੌਂਡਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜ ਵਿਚ ਸੁੰਗੜੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਾਸਤਾ, ਬੇਦਿਲੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਗਰਮੀ ਸਾਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਣ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਲੇਖਕ ਤਾਂ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਸਪੁਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ੈਦਰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤੁਰ ਪਵੇ। ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨਗੇ। ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਕਿਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਕਿਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ? ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਤੁਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਘਾਲ ਉਸ ਨੇ ਘਾਲੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ। ਖੱਦਰ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰੜ੍ਹਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕੀ ਹੋਈ ਲੋਭ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਹਬੀ ਮੁਲਵਾਦ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਲੋਜਾ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਜੁਗ ਦੀ ਗੋਲੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਕਬੀਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ 'ਪ੍ਰਚੰਡ ਯੁਧ' ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਉਤਰਦਾ ਹੈ।

“ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਂਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਮਲੇਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਪਸੰਦ ਇਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭੰਨੇ।”¹³

ਸੋਮੇ — ¹ J.V. Stalin : Marxism and Problems of Linguistics.

² ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਨੂਰ : “ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ...” ਗਿਆਰਵੀਂ ਬਸਰਬ ਬ੍ਰਤਾਨੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ 24/25 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਬਰਮਿੰਘਮ ਵਿਖੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਪਰਚਾ।

³ HEMINGWAY : for whom the Bell Tolls

⁴ ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ : ਮੇਰਾ ਦਾਗਸਤਾਨ

⁵ TRWONG — CHINH : Selected Works

⁶ ਵੇਖੋ ਨੰਬਰ 1

⁷ ਵੇਖੋ ਨੰਬਰ 2

⁸ LENIN : On National Colonial Question

⁹ ਵੇਖੋ ਨੰਬਰ 4

¹⁰ GRAMSCI : Prison Notebooks

¹¹ ਜਾਵੇਦ ਬੇਦੀ (ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰ) : ਨਏ ਆਦਮ ਕੀ ਆਵਾਜ਼

¹²⁻¹³ ROMAIN ROLLAN : Jean Christophe

ਪੂਰਬੀਆ ! ਮਿੱਤਰਾਸ਼ਾ (ਓਟਵਾ)

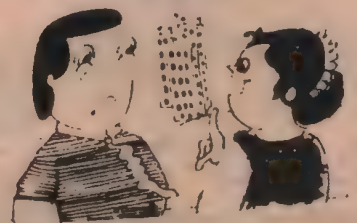
ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਦੇ ਪੁੜਾਂ 'ਚ
ਦਰੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੰਡਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ !
ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ
ਜੀਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ !
ਅੰਨ-ਪੌਣ ਪੱਛਮ ਦਾ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਬਾਤਾਂ ਪੂਰਬ ਦੀਆਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਅਖਬਾਰ ਪੱਛਮ ਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਖਬਰਾਂ ਪੂਰਬ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਦਿਨੇ ਪੱਛਮ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਰਾਤ ਸੁਫਨਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰਬ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਾਸ ਰਚਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਨੱਚਦਾ ਹਾਂ ਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਪੂਰਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ
ਪੱਛਮ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੀ ਬੀਨ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਬੀਨ ਦੀ ਧੁਨ 'ਚ ਆਪ ਵੀ ਮੱਸਤ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਆਖਰ ਮੈਂ ਕੀ ਹਾਂ !?
ਪੱਛਮ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਪੂਰਬੀਆ ਹਾਂ !
ਸਵਾਲ ਆਪਣੇ ਦਾ ਜਦ ਜਵਾਬ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਤਾਂ ਦੋ ਚਿੱਤੀ ਦੀ ਰੋਸੀ ਨਾਲ ਲਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਦੇ ਪੁੜਾਂ 'ਚ
ਦਰੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੰਡਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ !
ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ
ਜੀਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ

ਪਾਨ ਖਾਣ ਕਾਰਨ

ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ

ਲੈਸਟਰ — ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਨ ਖਾਣਾ ਵੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਜੀਭ ਦੇ ਸਵਾਦ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਥੇ ਵੀ ਏਸ਼ੀਅਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਪੌਂਡ ਦੇ ਪਾਨ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮਗਰੀ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਲੈਸਟਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਨ ਖਾਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਵਰਸ਼ੀਜ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਅਸਿਸੀਏ-ਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਇਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾਕਟਰ ਅਕਰਮ ਸਈਅਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਨ ਖਾਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਈਅਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਾਨ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਖੋਜ ਹਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਮਾਸ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਂਦ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ੇਖੀਏ ਦੇ ਅਸਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੂੰਹ ਦੇ ਗਮ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਭ ਦੇ ਸਵਾਦ ਚਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਨ ਵਿਚ ਚੂਨਾ ਤੇ ਤਬਾਕੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਸਰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਨ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਖਾਧੇ ਗਏ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹਜ਼ਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਅਸਲਮ ਸਈਅਦ ਜੋ ਨੌਟਿੰਘਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਲਿਨੀਕਲ ਫਾਰਮੋਸੀ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਹਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਨ ਚਬਾਣ ਕਾਰਨ ਦੇਂਦਾਂ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

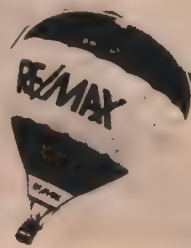

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਨ

ਮਕਾਨ ਖੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ
ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਓ
ਅੱਜ ਹੀ
ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਨ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ
ਫੋਨ : 585-4888
ਘਰ : 590-0413

For Professional Market Evaluation
and Consultation

Jarnail S. Saran

Bus: 585-4888 Res: 590-0413

9320 Scott Road (120 St.) Surrey, B.C. V3V 4B8

Classified

ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਖਾਲੀ

ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਚ ਦੋ ਬੈਂਡਰੂਮ ਦੀ ਬੇਸਮਿੰਟ ਸਵੀਟ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਖਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਰਿਜ, ਸਟੋਵ, ਡਰੇਪਸ ਅਤੇ ਕਾਰਪਿਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ ਸੁਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਵੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :

ਫੋਨ : 270-4014

ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ — ਸ਼ਰਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ 1985 ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ

ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਮਿ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਅਕਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀਜ਼ ਵੀ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦੀ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਿ. ਰਿਬੇਰੋ ਦੀ ਇਸ ਲਈ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਮਾਰਚ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਾਰਚ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

● ਇਕ ਸਾਹਿਬ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਡੇਟ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ-ਕਿਉਂ ਜਨਾਬ? ਆਪਨੂੰ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਹੈ? ਚੁਆਬ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ ਜੀ ਦਸ ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ।

‘ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ?’
ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੁਆਬ ਮਿਲਿਆ-ਜੀ ਇੰਟਰ-ਵਿਊ ਦੇਣ ਦਾ।’

● ਇਕ ਪਾਗਲ ਮਥੇ ਦੇ ਟਿਕਟ ਚਿਪਕਾਕੇ ਡੇਟਰ ਬਕਸ ਵਿਚ ਘੁਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਡਾਕੀਆ ਆ ਗਿਆ ਉਸਨੇ ਪਾਗਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਸ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿਠ ਤੇ ਠੱਡ ਮਾਰੀ। ਪਾਗਲ ਇਕ ਦਮ ਸਿਧਾ ਹੋਇਆ ‘ਤੇ ਬੋਲਿਆ-ਯਾਰ, ਟਿਕਟ ਕਿਤੇ ਠੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰਾ ਕਿਤੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹੋ।

THINKING OF BUYING or SELLING

(RESIDENTIAL, COMMERCIAL, FARMS & INDUSTRIAL)

Lake View Realty

FREE Consultation for BUYING or SELLING
FREE Information on Financing
FREE Knowledge of your existing Mortgage
FREE EVALUATION of your property

FOR FRIENDLY & EFFICIENT SERVICE

NIRMAL (NEIL) DHALIWAL
Bus: 588-9955 Res: 597-2069

I know the signs of a good neighbourhood.

If your property is currently listed with a real estate broker, please disregard this offer. It is not our intention to solicit the offerings of other real estate brokers. We are happy to work with them and cooperate fully.

CALL US FIRST

Express International Travel (1986) Ltd. ATAC

Approved Agent All Major Airlines

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਲੰਡਨ, ਫੀਜ਼ੀ, ਹਵਾਈ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ

ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਣ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

321-8777

5787 Victoria Drive, VANCOUVER, B.C. V5P 3W5

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਮੀਗਰੇਂਟ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਵੇਨਕੂਵਰ ਤੱਕ ਸਸਤੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਮੀਗਰੇਂਟ ਤੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਨਬੋਰੋਸ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

AJIT KANG

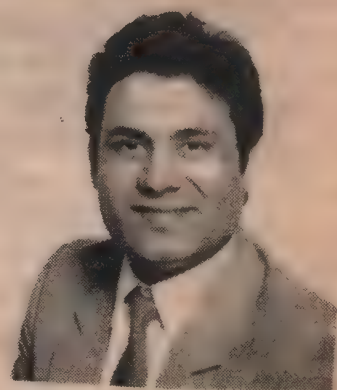
NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
2030-1055 W. Georgia Street.
Vancouver, B.C. V6E 3P3

**LIFE ■ HEALTH ■ GROUP ■
DISABILITY INSURANCE**

ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਹਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਾਸਕ ਆਮਦਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਗੈਰਾਇਰ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਕਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਮੰਗਦੇ
ਹੋ,

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਵਾਜਬ ਹੈ?

Off: 685-7364 **Bhupinder Dhaliwal** Res: 589-1559

Bhupinder Dhaliwal

ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਡਿਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਲਗਪਗ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਸ਼ਨ 'ਚ ਹਮਲੇ ਦੀ ਧਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਸੇਧਤ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਉਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਨਫਰਤ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਝਲਕਾਰਾ

ਬਿਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਲਿੱਦਰ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਜਿਵੇਂ ਸ. ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਸ਼ੱਕ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸੁਝਾਵਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨਹੀਂ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਗਾਸਾ ਮਿਲਣ 'ਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਸ਼ਧਾਰੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ "ਹਿੰਦੂ ਜਾਗਰਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ", ਸਿੱਖ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ "ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਜਾਗਰਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ" ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ "ਇਸਲਾਮਿਕ ਜਾਗਰਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ" ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲਵਾਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਭ ਦਾ ਤੱਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਿਛਾਹ ਪੱਕਣ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਸਾਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ "ਰਾਜ" ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਨੀਤੀਆਂ 'ਚ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਜਨਮਦਾਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧ ਤੇ ਜੈਨ ਆਦਿ ਸਭ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਜਾਤ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ 'ਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਪਛੜੀਆਂ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਹੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਉਪਰ ਲਾਈ ਇਹ ਰੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੌਜ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਫੌਜ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਸਹੂ ਚੁਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਸਹੂ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਨਾਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ, ਰੁਗੀਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ, ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ, ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਥਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ ਭਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਦਲੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਗਰਾਟਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਹਿਸਾਸ

ਉਪਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ ਧਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੱਦੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਇਕ ਧਰਮ ਦੀ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਉਪਰ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਜਾਂ

"ਸਰਕਾਰੀ ਧਰਮ" ਦੇ ਧੱਕੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰ ਕੇ "ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਕਾਵਾ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੋੜਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਰੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਦਾ ਵਡ-ਹੱਕਾਰਵਾਦੀ ਰਵੱਈਆ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਿਛਾਹਿਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਕਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਰਾਜਸੀ ਗੱਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨ ਉਭਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਖੁੰਭਾਂ ਵਾਂਗ ਫੁੱਟਣ 'ਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ "ਸੈਕੂਲਰ" ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਕੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਉਪਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਵੇ ਭਾਵ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਕ ਮਹਿਦੂਦ ਰੱਖੇ। ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਨਾ ਦੇਵੇ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਟੀ. ਵੀ., ਰੇਡੀਓ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਹੀ ਛੱਡੇ। ਜੇ ਰਾਜ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਚਲਣ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚਲੇ ਤਦ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਮਲ 'ਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁਕਾਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਤੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਧਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਅੱਜ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿਲ ਦਾ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਧੜੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਰੌਅ 'ਚ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਹੁਸ਼ਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲ ਬਦਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਏਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤਦ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਰਾਜ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪਛਲਾ ਸਾਰਾ ਅਮਲ ਦਾਗੀ ਹੋਤਦ ਉਸ ਉਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰੇ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਅਮਲ, ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਬੋਲੀਆਂ ਉਪਰ ਠੱਸਣ, ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾਈ/ਧਾਰਮਿਕ ਗਰੁੱਪਾਂ/ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗਦਿਲੀ ਤੇ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ੱਕ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਲ ਦੀ ਲੋੜ

ਚੰਗਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ। ਫਿਰਕੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਹਾਰੇ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੈਕੂਲਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸਗੋਂ ਸੈਕੂਲਰ ਅਮਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Kuldip S. Jhand

WHEATON PONTIAC BUICK GMC LTD.

ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇ ਸਾਥੇ ਕੋਲੋਂ ਅਸਾਨ ਕਿਸਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਲਓ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੇਨਾਂ ਆਦਿ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼ਰੀਦਦੇ ਹਾਂ — ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਬਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

ਬੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੰਡ
ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਵੇਨ ਕਰੋ

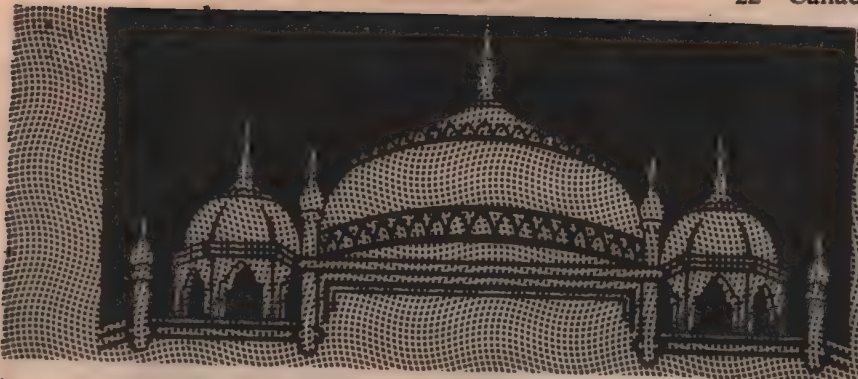
Bus. 526-2781

Res. 524-4137

Pager 687-7711 #7610

SUPER BUYS

325 - 12th St., New Westminster, B.C.

ਧਰਮ ਤੇ ਫਲਸਫਾ

ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮਾਸ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਕਬੀਰ ਜੋਰ ਕੀਆ ਸੋ ਚਲਮ ਹੈ,

ਲੇਇ ਜਬਾਬੁ ਖੁਦਾਇ ॥

ਦਫਤਰੁ ਲੇਖਾ ਨੀਕਸੈ,

ਮਾਰ ਮੁਹਿ ਮੁਹਿ ਖਾਇ । (200 ਸਲੋਕ)

ਅਰਥ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਚੁਲਮ ਜਾਂ ਵਧੀਕੀ ਕਰਨੀ ਹੀ ਉਸਦਾ ਗਲਾ ਘੁਟਣਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਅਜੇਹੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਗਾਹ ਅੰਦਰ ਮਾਰ ਪਵੇਗੀ।

ਕਬੀਰ ਬੈਸਨੇ ਹੁਆ ਤਾ ਕਿਆ ਭਇਆ ਮਾਲਾ ਮੇਲੀ ਚਾਰਿ ॥

ਬਾਹਰਿ ਕੰਚਨੁ ਬਾਰਹਾ ਭੀਤਰਿ ਭਰੀ ਭੰਗਾਰ ॥

ਭਾਵ ਮਾਸ ਨਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਵਿਤਰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰ ਵਾਲੀ ਕਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅੰਦਰ 'ਬੀਰ ਕਸ' ਭਰਿਆ ਅਤੇ 'ਕੁਠਾ ਮਾਸ' ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਵਕਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ, ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਖਵਾਂਦੀ ਸੀ, ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਭੀ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਮਾਸ) ਦੀ ਦੇਗ ਬਣਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਸ ਨੂੰ ਭਾ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰੁਤ ਅਤੇ ਪੰਦਰਵੇਂ ਧਿਆ ਅੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਗੇ ਫੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਕ ਸਭੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨੋਟ: ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਠੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਨਵਰ ਖਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਠੇ ਕੋਰੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੋਈ।

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਉਸ ਦਾਤੇ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਅੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ ਛਕਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਥਵਾ ਜਿਹੜੇ ਨਾਮ ਦੇ ਅਸਲੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਚਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਰਿਹਾ ਉਹ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਭੀ ਪਾਪੀ ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੇਸੇ.....

ਅੰਨੁ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਕੂਟ,

ਪੰਜਵਾਂ ਪਾਇਆ ਘਿਰਤੁ ਤਾਂ ਹੋਆ ਪਾਕੁ ਪਵਿਤੁ ॥

ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨੁ ਗਡਿਆ, ਖੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤੁ ॥

ਜਿਤੁ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਉਚਰਹਿ, ਬਿਨ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਹਿ ॥

ਨਾਨਕ ਏਵੇ ਜਾਣੀਐ, ਤਿਤ ਮੁਖਿ ਖੁਕਾਂ ਪਾਹਿ ॥

(ਵਾਰ ਮਾਸ ਮ: 1)

ਲੋ ਸੱਜਣ ਜੀ! ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 'ਮੇਵਾ, ਮਿਠਾ, ਮੈਦਾ ਅਤੇ 'ਮਾਸ ਖਾਣਾ' ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣੇ ਮੱਥੇ ਲਾਂ ਵਿਚ ਸੋਣਾ, ਰਾਜ ਭੋਗਣਾ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ 'ਹਰਾਮ' ਹੈ। ਜੇਸੇ.....

ਕਿਆ ਮੇਵਾ ਕਿਆ ਘਿਉ ਗੁੜੁ ਮਿਠਾ, ਕਿਆ ਮੈਦਾ ਕਿਆ ਮਾਸ

ਕਿਆ ਕਪੜੁ ਜਿਆ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ, ਕੀਚਹਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ॥

ਕਿਆ ਲਸਕਰ ਕਿਆ ਨੋਬ ਖਵਾਸੀ ਆਵੈ ਮਹਲੀ ਵਾਸੁ ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ, ਸਭੇ ਟੋਲ ਵਿਣਾਸ ॥ (ਵਾਰ ਮਾਸ ਮ: 1)

ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਮਾਸ' ਮੈਦਾ, ਖੰਡ, ਮੇਵੇ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਮ ਪਹਿਨਣਾ, ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਭੋਗਣੀਆਂ ਆਦਿਕ ਸਭੇ ਮਾਇਆ ਦੇ, ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ 'ਸੁਵਲੀਆਂ' ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਣੀ ਇਉਂ ਦਸਦੀ ਹੈ —

ਤਿਨ ਕਾ ਖਾਧਾ ਪੈਧਾ ਮਾਇਆ, ਸਭ ਪਵਿਤੁ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਮਿ ਹਰਿ

ਰਾਤੇ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੰਦਰ ਮਹਲ ਸਚਾਈ, ਸਭੇ ਪਵਿਤੁ ਹਰਿ,

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕ ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਗਤ ਜਾਇ ਵਰਸਾਤੇ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਰੇ ਜੀਨ ਖੁਰਗੀਰ, ਸਭਿ ਪਵਿਤੁ ਹਰਿ,

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿੱਖ ਸਾਧ ਸੰਤ ਚੜਿ ਜਾਤੇ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਪਵਿਤੁ ਹਰਿ,

ਜੋ ਬੋਲਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਮੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਾਤੇ ॥

ਜਿਨ ਕੇ ਪੋਤੇ ਪੁੰਨੁ ਹੈ, ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਜਾਤੇ ॥

(ਵਾਰ ਮਾਸ ਮ: 3)

ਸੱਜਣ ਜੀ! ਮਾਸ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਜਿਥੇ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕਬੀਰ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਜੀ ਆਦਿਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਏ ਹਨ ਉਥੇ 'ਬੱਕਰੇ' ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਕਹਿਣੀ ਕਥਨੀ ਕਰਨੀ ਦਾ ਸੂਰਾ ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਅਥਵਾ ਪਰਮ ਦੀ ਕਸਵਟੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ 'ਸਧਨਾ ਕਸਾਈ' ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅੰਦਰ ਨਿਰਾ ਗਿਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਬਾਕੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪ ਦੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਇਥੇ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਸੇ —

ਐਸੀ ਲਾਲ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਉਨ ਕਰੇ ॥

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਗੁਸਾਈਆ ਮੇਰਾ ਮਾਥੇ ਛਤੁ ਧਰੇ ॥

ਜਾਕੀ ਛੋਤਿ ਜਗਤ ਕਉ ਲਾਗੇ, ਤਾ ਪਰ ਤੁਹੀ ਚਰੇ ॥

ਨੀਚਹੁ ਉਚ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ, ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਡਰੇ ॥

ਨਾਮਦੇਵ ਕਬੀਰ ਤਿਲੋਚਨੁ, 'ਸਧਨਾ' ਸੈਨ ਤਰੇ ॥

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ, ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇ ਸਭੇ ਸਰੇ

(2—1—ਮਾਰੂ)

ਭਾਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਮਿਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਦਾਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਤੇ ਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਧਨਾ ਜੇਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਉਹੀ ਦਰਜਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਲਾ ਜੀ ਜੇਕਰ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਿਚ 'ਕੋਈ ਪਾਪ' ਜਾਂ ਧੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਈਆਂ ਜੀਵਾਂ ਦੀ 'ਖੁਰਾਕ' ਹੀ ਮਾਸ ਕਿਉਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਦਾ ਕੀ ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਮੇਵੇ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖੁਭੋਂ ਸੀ? ਅਗੇ ਹੋਰ ਸੁਣੋ —

ਇਕ 'ਮਾਸਾਹਾਰੀ' ਇਕਿ ਤ੍ਰਿਣ ਖਾਹਿ ॥

ਇਕਨਾ ਛਤਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਹਿ ॥

ਇਕਿ ਮਿਟੀਆ ਨਹਿਮਿਟੀਆ ਖਾਹਿ ॥

ਇਕਿ ਪਉਣ ਸੁਮਾਰੀ ਪਉਣ ਸੁਮਾਰਿ ॥

ਇਕਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਾਮ ਆਧਾਰਿ ॥

ਜੀਵੈ ਦਾਤਾ ਮਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥

ਨਾਲਕ ਮੁਠੇ ਜਾਹਿ, ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਸੋਇ (ਵਾਰ ਮਾਸ ਮ: 1)

ਆਖਿਰ ਸੱਜਣ ਜੀ? ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੰਨਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਥਵਾ ਜਾਂ ਕਹੋ ਕੁਦਰਤ ਵਲੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇਸਾਂ ਅੰਦਰ 'ਮੱਛੀ' ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਚੁੜਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੋਕ ਚਾਵਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੱਛੀ ਨਾ ਖਾਣ ਤਾਂ ਨਿਰੇ ਚਾਵਲ 'ਬਾਦੀ' ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਨਿਰੇ ਚਾਵਲਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਫਟਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਹੋਰ ਅਨਾਜ ਘਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨੋ ਉਸ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੀ: 'ਚਾਵਲ ਤੇ ਮੱਛੀ' ਬਨਾਈ ਹੈ। ਭਲਾ ਜੇ ਹੁਣ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਮੱਛੀ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਹੀ ਪਾਪੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ? ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਏਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਅਗੇ ਹੁਣ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਹਸਤਿ ਅਖਾਸ ਗੁਮਾਨ ਕਰੁ, ਸ਼ਹਿ ਸਤਾਣਾ ਕੋਇ ਨ ਖਾਈ ॥ ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੀ ਬੱਕਰੀ, ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ॥ ਮਰਣੈ ਪਰਣੈ, ਮੰਨੀਐ, ਜੋਗ ਭੋਗ ਪਰਵਾਣ ਕਰਾਈ ॥ ਮਾਸ ਪਵਿਤ੍ਰ 'ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਨੇ, ਆਦਿਹੁ ਤਾਰ ਵੀਚਾਰ ਵਜਾਈ ॥ ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਕਰ ਗੁਤੀਆਂ, ਕੀਰਤਨ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਣਾਈ ॥

(13—23—ਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

(ਚਲਦਾ)

ਨੋਟ: ਇਹ ਲੜੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਕਿਸਤ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜੇ ਹਨ — ਉਹ ਲੜੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉਤੇ ਛਾਪੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਡੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਸਲੇ 'ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਵਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਜਾਣ — ਸੰਪਾਦਕ

ਘਰ ਲਈ 'ਕੰਮ' ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

* ਸੰਗਤਰੇ ਦੇ ਭਿਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਬਰੀਕ ਫਰ ਕੇ ਪਾਉਂਡਰ ਬਣਾ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਕੇਸਟ ਅਤੇ ਹਲਦੀ ਮਿਲਾ ਲਵੋ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅਰਕ ਮਿਲਾ ਲਵੋ। ਟੋਪ ਬਣਾ ਕੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਠੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਰੰਗ ਨਿਖਰਦਾ ਹੈ।

* ਚਾਹ ਦੇ ਉਕਲਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਰੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟੁਕੜਾ ਪਾ ਦੇਵੋ। ਚਾਹ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਬਣੇਗੀ।

* ਆਫੂ, ਰਾਜਰ, ਮੁਈ ਦੇ ਭਿਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਟੋਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਿਲਕਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕਰੋ।

* ਪਰੋਬਰ ਕੁੱਕਰ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲੌਕਿਆਂ ਨਿੰਬੂ ਨਰੋੜ ਦੇਵੋ। ਕੁੱਕਰ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਭਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

* ਜੇਕਰ ਕੱਪੜੇ 'ਤੇ ਕੰਧੇ ਦਾ ਦਾਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੱਤਾ ਰਕੜੇ ਅਤੇ ਚੰਨੇ ਕਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਨਾਲ ਧੋ ਦੇਵੋ। ਦਾਗ ਸੌਖ ਨਾਲ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

* ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਭਿਲਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਮਕ ਭਿਲਕ ਕੇ ਬਰਤਨ ਸਾਫ ਕਰੋ। ਬਰਤਨ ਥੋਰੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਚਮਕਣਗੇ।

* ਪਸੀਤੇ ਦੇ ਭਿਲਕੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾ ਕੇ, ਪੀਸ ਕੇ ਕਲੀਸਰੀਨ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੀ ਫੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

* ਹਰ ਸਥਾਨੀ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਦਾਹੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ਸਥਾਨੀ ਥੋਰੇ ਸੁਆਦੀ ਬਣੇਗੀ।

* ਚੋਟ ਪਕਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਨਿੰਬੂ ਨਰੋੜ ਦੇਵੋ। ਚੋਟ ਸੁਫ਼ਦੇ ਨਹੀਂ।

LM KLM KLM KLM KLM KLM KLM KLM KL

■ ਸਪੈਸ਼ਲ ■ ■ ਸਪੈਸ਼ਲ ■ ■ ਸਪੈਸ਼ਲ ■

GABA TRAVELS (1982) LTD.

16612 MAIN ST., VANCOUVER, B.C. V5X 3H2

ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਹੁਣ ਮੋਗੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

Tel. (604) 324-3336

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਟਰੈਵਲ
ਨਿਊ ਸੇਫੀ ਨਗਰ, ਮੋਗਾ,
ਫੋਨ 2161, 35 32

AUTHORIZED AGENTS FOR AIR INDIA
AND NOW WE ARE AUTHORISED
K.L.M.
(ROYAL DUTCH AIRLINES)

SPECIAL FARE TO: Delhi, Karachi, Colombo, Singapore, London, Amsterdam
ਦਿੱਲੀ, ਕਰਾਚੀ, ਕੋਲੰਬੋ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਲੰਡਨ ਤੇ Amsterdam ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਿਰਾਏ

ASSOCIATED OFFICES IN INDIA:

GABA TRAVELS (Opposit Friends Theatre) JALLANDHAR CITY TEL. 74597	GABA TRAVELS V.P.O. NURMAHAL JALLANDHAR TEL. 49	GABA TRAVELS NEW DELHI
---	---	----------------------------------

LM KLM KLM KLM KLM KLM KLM KLM KLM

ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 'ਭੁਲੇਖਾ' ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨਗੇ

● ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ। ● ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੀ ਮੰਗ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੀ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਮੈਂ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 42 ਜਾਂ 44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਮੇਟੀ ਮੇਰੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਜਨਮਤ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੰਗ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਚਰਚਾ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ 1979 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਜਾਂ ਬਰਨਾਲਾ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਚਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਤੋਹ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਖੁਲ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਏ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਘੰਟੇ ਤਕ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਬੰਧੀ ਸਭ ਮੁਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ।

ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਨਵਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਰਗਰਮ ਪੰਝੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨਰਾਜ਼ ਪੁੱਤਰ : ਜ਼ਿੰਦੀ ਪਿਤਾ ?

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਦਾ ਵਾਜਿਬ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਅੱਠ ਆਨੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਿਤਾ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੀਹ ਚਾਲੀ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਡਟ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਠ ਆਨੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦ ਤੇ ਅੜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਿਯ ਅਤੇ ਆਦਰਯੋਗ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਤਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਇਕ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਕਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਅਲੋਚਕ ਅਸੀਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਗੁਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੋਵੇ ?

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਾਡੀ ਮੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੀ ਮੰਗ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੀ ਮੰਗ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਸੀ — ਨਹੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹੀ ਮੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।

ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਲੀ ਉਪਮਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ — ਜਦੋਂ ਗੁਆਂਢੀ ਇਹ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਬਚਾਵ ਲਈ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਲਈ ਲੜਨਗੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ — ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਸਨ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਜੇਤੂ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ ਅਸਫਲ ਕਿਉਂ ਹੋਣਗੇ ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਤਲਵਾਰ, ਭਾਂਗ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।

ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਾਡੇ ਜੋ ਸਿੱਖ ਭਰਾ ਹਨ ਉਹ ਸਾਡਾ ਪੱਖ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ — ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ ? ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਤਾਂ 89 ਤੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਭੋਜਨ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੇਂਡੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋਣ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹੇੜਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਮੁਰਦਾ ?

ਮੈਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ — ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤਾਂ ਮੁਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਛ ਜਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ — ਉਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਮਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਜਾਣ ਤੇ (ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਤੋਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੈ) ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ — ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਰਾਏ ਰਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ — ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬੰਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ? ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ।

ਉਹ ਦੋ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਏ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਦਾਹੜੀ ਮੁਛ ਰਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ ਲਈ ਦੌੜ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਗਵਾ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ

ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਵਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਲੋਕ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਉਹ ਇਕ ਠੁਕਰਾਏ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਕੁੰਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਤਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਉਹ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਾਰਜਵਾਹਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦੀ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਾਰਤਾ ਕਰਨ। ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਬੇਹਤਰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਨਾਲ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਇਹੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੋਸਟਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਆਸੀ ਵਾਰਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੱਲ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਉੱਗਲ ਨਾ ਉਠੇ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਣਖੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਦਬਾਅ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਕਦਮ ਚੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੰਗ ਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੱਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹਨ।

ਆਰੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਪਾਤਨ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਨੂੰ ਕੈਦ

ਬਰੋਡਸਲੇ ਗਰੀਨ — ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਥੇ ਦੇ ਬਰਡ ਐਵੀਨਿਊ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਪ 40 ਸਾਲਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੋਯਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਲਮਕਵੀਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਆਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਪਾਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਜੀਤ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਭਾਈਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਇਥੇ ਦੇ ਇਕ ਪੱਥਰੀ ਬੀਅਰ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਬਕਾਰਡੀ ਦੀ ਬੋਲ ਲੈ ਆਂਦੀ ਤੇ ਦਾਰੂ ਛੱਕਣ ਬਾਅਦ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਪਏ। ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਘਰੋਂ ਆਰੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਂਦੀ ਅਤੇ ਨਿਆਇਆਂ ਅਤੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੇ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਆਰੀ ਕੱਢ ਮਾਰੀ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਟਾਂਕੇ ਲਾ ਕੇ ਜ਼ਖਮ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਦਲ ?

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਾਂਬਰ

“ਰਾਜੀਵ ਹਟਾਓ”, “ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ”, “ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਏਕਤਾ”, “ਕਾਂਗਰਸ-ਬਦਲ”, ਆਦਿ ਨਾਅਰਿਆਂ ਉਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਦੂਜੇ ਲੇਖ ਛਪ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੇਫ਼ਰਜ਼ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਸੋਢੇ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਝੰਜੋੜੀ ਗਈ ਉਥੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਕ ਧਿਰ ਏਸ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੋਰਗੁਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਖੜ ਗਈ। “ਰਾਜੀਵ-ਹਟਾਓ” ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਹੇਠ ਇਸ ਧਿਰ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਏ। ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਇਸ ਸੁਆਲ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਗਈ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹੀ ਸਰਬਉੱਚ ਹੈ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਹੁ-ਮਤ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਗੈਰਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਬੇਫ਼ਰਜ਼ ਸੋਢਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 1984 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ ਪੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਸਿੱਧਾ ਫਤਵਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ। ਸਾਡਾ ਵਿਧਾਨ ਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸਰਬ-ਉਚਤਾ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਢੰਗ ਦੀ ਥਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਰਬ-ਉਚਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1977 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਕੜੀ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪਰ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲ ਉਤੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ

ਗਏ ਕਿ ਇਹ “ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਏਕਤਾ” ਤੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲੇ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਪਰਠਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਈ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਏਕਤਾ ਨਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਬਣ ਵੀ ਨਾ ਸਕੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਭੁਲਾ ਕੇ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ, ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਇੱਕਾ ਆਗੂ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕਾ ਦੀਆਂ ਵਰਤਮਾਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸੁਆਲ ਉਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੰਡ ਪਾਈ ਗਈ। ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਜਿੰਦ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕਾ ਵਿਚ ਦਲ ਬਦਲੀ ਕਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਵਧਾ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। ਪਰ ਇੱਕਾ ਐਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨਾ ਟੁੱਟਣੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਟੁੱਟੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਇਕ ਬੇਦਾਗ ਤੇ ਸਰਵ-ਸਨਮਾਨਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ।

“ਰਾਜੀਵ ਹਟਾਓ”, “ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਏਕਤਾ”, ਤੇ “ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ” ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਤਾਂ ਖੂਬ ਰਿੜਕੇ ਗਏ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਨਮੁੱਖ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤੇ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢਣਾ ਹੈ ਇਹ ਸੁਆਲ, ਬੇਫ਼ਰਜ਼ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਧੂਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਲੇ ਰਹੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮੋਰਨ, ਬੁਲੰਦ ਸ਼ਹਿਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਜੰਮ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁੰਘਾਰ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਵੀ ਉਠੇ। ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਕਾ ਤ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੜ੍ਹ ਆਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਿੰਨ ਚੁਬਾਈ ਵਸੋਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਧੱਕਾ ਸਾਡੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਘਾਟਾਂ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਸਲੇ, ਇਹਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਵਲਤਾ, ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਦਲਵੀਂ ਨਿਗਰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣਬੂਝ ਕੇ ਅੱਖੋਂ ਉਝਲ ਕੀਤੀ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਲਸੀ ਉਲੀਕੇ ਬਗੈਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਗਰ ਆਧਾਰ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਤੇਅ ਕੀਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਏਕਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ, ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ

ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਹੋਏ, ਪਰ ਨੀਹਾਂ-ਹੀਣ। ਮਾਹੌਲ ਨਾ ਉਸਰਿਆ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਛੇਤੀ ਕੀਤੇ ਉਸਰ ਵੀ ਨਾ ਸਕੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਬੇਅਸੂਲਾ, ਮੌਕਾ ਤਾੜ ਗਠਜੋੜ ਬਣ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਚਿਰ-ਸਥਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤੁਰਨਗੀਆਂ। 1977 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ ਦਾ ਜਨਤਾ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸਾਨੂੰ ਇਤਨੀ ਛੇਤੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬਕ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਕ-ਔਧੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਕ-ਔਧੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਲੰਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰੁਖ ਤੇ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। 1960 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਹਿੰਗਾਈ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਗੁਣਾਂ ਵਧੀ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ 802 'ਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਭਾਵ ਅੱਠ ਗੁਣਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਦੇ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਅਤੀ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਭੈਅ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਤਕ ਪੁਜ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਿਥੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਸਾਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਆਏ ਸੋਕੇ ਜਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਸਿਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ 33000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਬਰਾਮਦਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਪਾਰ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਘਾਟਾ ਛੇ ਸੌ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਧ ਸੀ। ਬਰਾਮਦ-ਮੁਖੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਇਹ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਣ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਸਵੈਚਾਲਣ ਦੇ ਜਨੂੰਨ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਮਾਇਆ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ਾ ਤਾਂ ਵਧਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

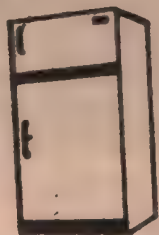
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੱਧੀ ਵਸੋਂ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਗੁਜਰਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖ ਰਾਮ ਨੇ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 1984 ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 37.4 ਫੀਸਦੀ ਵਸੋਂ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕਣਕ, ਚਾਵਲ, ਮੱਕੀ, ਛੋਲੇ, ਦਾਲਾਂ, ਆਲੂਆਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਖਾਣ ਦੇ ਤੇਲਾਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗਰੀਬ ਤਾਂ ਕੀ ਹੇਠਲੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਦੀਵਾਲੀਆਪਣ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਨਿੱਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖੇਤਰ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੇ ਗ੍ਰੇਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਦਾਚਾਰਕ ਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਕਦਰਾਂ ਨਿਘਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੇਫ਼ਰਜ਼ ਸੋਢਾ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਖਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਾਕਾ ਹੈ। ਤਾਲੀਮ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਕੌਮੀ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਦਬਾਅ ਤੇ ਖਿਚਾਅ ਹੇਠ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ, ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ, ਵੱਖਵਾਦੀ, ਜਾਤਪਾਤ ਇਲਾਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਮੁਸਲਮ ਕਾਮਵੇਲਥ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਸਾਡੀ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਤੇ ਭਰਾਤਰੀਭਾਵ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਸਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਆਦਮ ਸੈਨਾ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ, ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਫੋਰਸਾਂ, ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਮੂਲਵਾਦ ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਜਿਤਨੀ ਅੱਜ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ 1947 ਤੋਂ ਫੇਰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹੱਤਿਆ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਜਨੂੰਨ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੈਕੂਲਰ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਾਂਝ ਤੇ ਏਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਬਾਅ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੈਨਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੁਆਲੇ ਘੇਰਾ ਵਧੇਰੇ ਤੰਗ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

Hans Appliances

ਅਸੀਂ ਫਰਿਜ, ਸਟੋਵ, ਡਰਾਇਰ, ਵਾਸ਼ਰ, ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਤੇ ਹੋਰ ਘਰੇਲੂ ਐਪਲਾਈਸਜ਼ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We also buy/sell old & new appliances

Reasonable Rates

Phone 585-0782

Thinking of Buying or Selling

New Houses, Lots, Building Contracts

Specializing :

Resale New Housing Lot Sales and Farms

Don't delay call now :

Hardeep S. Bhangav

Medellion Club Award Winner

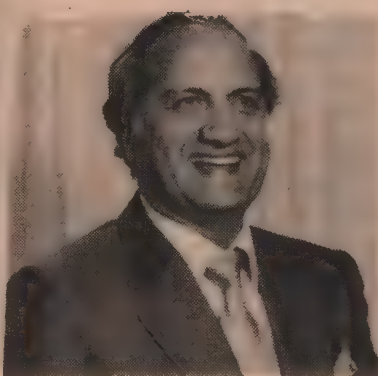
ਰਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰਾਂ, ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ਲ ਪਰਾਪਰਟੀ ਲਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੰਗਵ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Ph. Off: 594-4141

Pager 438-2333 #1596

Bench Mark Realty Corp.

10 - 6830 King George HWY. Surrey

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਐਡਮੰਟਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ

22 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਹੋਲੀ ਟਰਿਨੀਟੀ ਕੈਥੋਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿਚ 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਦੇਸ਼ਭਗਤਾਂ (ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸੁਰੇਣ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਬੁਝ ਸਿੰਘ, ਸੁਰੇਣ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ) ਦੀ 72ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਸਮੇਂ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਸਮੂਹਗਾਣ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਤਕਰੀਰਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਨੌਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚਾਰ ਸਮੂਹ ਗੀਤ ਗਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਬੋਲ ਇਥੇ ਸਨ :

ਨਾਂ ਕੋਈ ਅਲਾ ਸੇਵਾਂ ਸੁਰਿਆ ਨਾ ਕੋਈ ਰੱਬ ਧਿਆ
ਤੇਰੀ ਵਾਰਤਾ ਵਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾ ਲੈ ਕੇ ਤੇਰਾ ਨਾਂ

ਜਬਰ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋੜਨ ਉਠੇ ਹਰ ਯੁਗ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਵੇ
ਧਰਤੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਜੰਮਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਊਧਮ ਭਗਤ ਸਰਾਭੇ ਵੇ।

ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਕੌਮ ਅਸਾਡੀ ਹੈ
ਇਹ ਬਦਮਾਸ਼ ਚਲਾਕ ਫਰੰਗੀ ਸਭ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਫਾਡੀ ਹੈ
ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਇਤਿਫਾਕ ਨਾ ਕੀਤਾ ਵੱਡੀ ਭੁਲ ਅਸਾਡੀ ਹੈ
ਆਵੇ ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਰਲੀਏ ਵੇਲਾ ਹੈ ਰਲ ਜਾਵਣ ਦਾ। (ਗਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ 'ਚੋਂ)

ਬੱਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਮੁਸਾਫਰ ਸੰਗ ਗੋਲੀਆਂ ਰਾੜ੍ਹੇ ਗਏ
ਮੇਨੇ ਸਨ ਜਾਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਆਖਰ ਲੋਕ ਹੀ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਇਕ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਿਕਾਸ ਕਲਾਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ

ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਹੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਐਟਮ ਬੰਬ ਵੀ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਭਾਰਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਵੱਲ ਬੇਮੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੁਆਲ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਉਤਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਾਲੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਿਉਂ? ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਚਾਲੀਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਕੇਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਸੁਆਲ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਠਣੇ ਵੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਪੁਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਖੱਬੇ-ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਬਦਲਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਵੇ, ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਬਦਲ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ।

ਐਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਸ਼ਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰ. ਸ. ਸ. ਦੇ ਚਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਉਰਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰ. ਸ. ਸ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਲਗਾਈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬਦਲਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਝੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੇਵੇਰਜ਼ ਸੌਦਿਆਂ ਦੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਦਾ "ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸਵੱਛ" ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰੀ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦੀਵਾਲੀਆ ਪਾਲਸੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਕਾ ਨਾਲ ਬਦਲਵੀਆਂ ਨਿਗਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਵੇ।

ਦੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ "ਰਾਜੀਵ ਹਟਾਓ" ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਤਾਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪੋਆਪਣੇ ਆਗੂ ਵੀ ਬਣਾ-ਫੁਫਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਹਿਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕਾ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੂਲੋਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਲਈ ਅਤਿ ਦਾ ਅਸਲੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ 1977 ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਨਿੱਗਰ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਨੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1914-15 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਗਾ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ/ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ (ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ, ਭੁੱਖ-ਮਰੀ, ਸਮਗਲਿੰਗ, ਕੁਨਥਾ ਪ੍ਰਵਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ) ਵਿਰੁੱਧ ਚਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿਨਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਗੈਰ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਅਤ ਪੱਖੀ ਸੀ।

ਅੱਠ ਨਵੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਲੋਕ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਦਾ ਹੀ ਲੋਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਦੇਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਾਸੀਆਂ ਲੋਕ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਲਈ ਜੂਝਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਜ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ (ਲਹੂ ਭਿਜੇ ਬੋਲ, ਸੈਨਤਾਂ, ਚੌਂਨਕਗੀਆਂ ਸੀਖਾਂ, ਲਹੂ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਤੱਕ, ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ) ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਘਟਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲਿਖੇ ਗੀਤ 'ਮੇਰੀ ਲੋਭ ਤੇ ਨਾਂ ਰੋਇਓ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਚਾਇਓ' ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੀਤ ਵੀ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਗਏ ਜਿਵੇਂ: 'ਲਿਆ ਤੰਗਲੀ ਨਸੀਬਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲੀਏ ਤੂਝੀ ਵਿਚੋਂ ਪੁੱਤ ਜਗਿਆ', 'ਲੋਕੋ ਬਾਜ ਆ ਜਾਓ ਝੂਠੇ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ', 'ਐਵੇਂ ਭਰਮ ਹੈ ਸਾਡਿਆਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਦੋ ਜਾਂ ਚਾਰ ਲੋਕੋ, ਬਦਲੇ ਲਏ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਮੁਕਈ ਨਾ ਇਨੀ ਲੰਮੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਕਤਾਰ ਲੋਕੋ', 'ਮਜਦੂਰ ਦੀ ਕਲੀ' ਤੇ 'ਅਜੇ ਨਾ ਹੁਟਰ ਵਜਿਆ ਸਾਥੀਓ ਅਜੇ ਹਨੇਰਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਏ'। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ ਵਸਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਨਸਲਵਾਦ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਕਵੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ 'ਤਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ' ਵੀ ਇਕ ਭੈਣ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ।

ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਹੀ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨੀ ਜੇਲ 'ਚੋਂ ਲਿਖੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ 'ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦਿਲਾਂ' 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾ ਜਾਣਾ, ਖਾਤਰ ਵਤਨ ਦੀ ਲਗੇ ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਂਸੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ' ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਸੀ: "ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ"। ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ, ਸ਼ਹੀਦ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ, ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਡੇਰੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਪਾਠਕ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਰੀ ਸਾਹਰੀ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ, ਪੰਡਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਰਕਤੁਲਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਦਪੁਰ, ਸ਼ਹੀਦ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ: "ਗਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ" ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਕ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਦੀ ਆਤਮ ਕਥਾ "ਜੀਵਨ ਸੰਗਰਾਮ", ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ (ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ), ਅਮਰ ਗਾਥਾ (ਸਚਿੰਦਰਨਾਥ ਸਾਨਿਆਲ), ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜਲੰਧਰ), ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ (ਯੁਵਕ ਕੇਂਦਰ ਜਲੰਧਰ), ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਨੇਡੀਅਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ-ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਐਡਮੰਟਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਯਤਨ ਸੀ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਪੜਾਅ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ — ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਸਮੇਲਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਮੂਲਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਜਮਾਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਵੀ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਭਰੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹ ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ

ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ, ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਹੀਆ ਪਿਛੇ ਮੋੜਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹਨ, ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਏਨੇ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਬੇਦੀਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲ ਲਭਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਕੂਮਤੀ ਜਬਰ ਰਾਹੀਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਪਾੜਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਚਾਲਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਇਥੇ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਖਖੜੀਆਂ ਕਰੇਲੇ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖਿਚਾਅ ਭਰੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗਦਰੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅਸਰਦਾਇਕ ਰਹੀ। ਸਾਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗੀ।

ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਐਡਮੰਟਨ

(ਨੋਟ: ਉਪਰੋਕਤ ਰੀਪੋਰਟ ਬੇਸ਼ਕ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਛੜ ਕੇ ਪੁੱਜੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਛਾਪਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। — ਸ਼ਿਪਾਦਕ)

ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ — ਜੱਸੋਵਾਲ

ਬਠਿੰਡਾ — ਇਥੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿਥ ਉਤੇ ਪਿੰਡ ਧੌਲਾ ਵਿਖੇ ਸੁੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਸ੍ਰ: ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਧੌਲਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਮੇਲਨ ਵਿਚ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਜੰਗਲਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਨ 47 ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਲੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ 1947 ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਖ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਧੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਗਲਤ ਰਾਹ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੇਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤੇ।

ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ

ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਰੁਝੇਵਾ ਹੈ ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲ ਵਿਚ ਹਨ। ਚਰਿਤਰ-ਅਭਿਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਅਨੂਪਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੰਗ ਹੈ ਤੇ ਖਲਨਾਇਕੀ ਦੇ ਰੋਲ ਲਈ ਵੀ ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

'ਸਾਰੰਸ਼' ਰਾਹੀਂ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਨੇ ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਭਿਨੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਈ। ਰਾਹੁਲ ਰਵੇਲ ਦੀ 'ਅਰਜੁਨ' ਵਿਚ ਅਨੂਪਮ ਦਾ ਇਕ ਕਮੀਨੇ ਤੇ ਦੰਭੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦਾ ਰੋਲ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ 'ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ' ਅਤੇ 'ਕਰਮ' ਤੋਂ ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ ਐਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਟਾਰ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ। 'ਆਖਰੀ ਰਾਸਤਾ' ਵਿਚਲੇ ਰੋਲ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗੇ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਤੇ 'ਕਰਮ' ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੇ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਐਕਟਰ ਅੱਗੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਸਗੋਂ ਡਟ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ।

ਅਨੂਪਮ ਖੇਰ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ 'ਵਿਜੇ', 'ਤੇਜ਼ਾਬ', 'ਕਾਫਿਲਾ', 'ਮੋਹਰੇ', 'ਫਲਕ', 'ਰਖੜਕ', 'ਝੂਠਾ ਇਨਸਾਫ', 'ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ', 'ਸਿਰਫਿਰ', 'ਬੀਸ ਸਾਲ ਬਾਅਦ' ਤੇ 'ਰਾਸਤਾ' ਫਿਲਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਫਿਲਮੀ ਪੰਨਾ

ਭਾਰਤੀ ਸਿਨਮਾ — ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

— ਗੁਰਬਖਸ਼ ਜੱਸ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਚਾਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਫਲਸਫਾ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਇਹ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਤੇ ਨਿਘਾਰ ਵਲ ਹੀ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਿਕਾਸ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ — ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਲ ਇਵੇਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂ ਢਾਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਪੱਛਮ ਦੇ ਬੇਲਗਾਮ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸਾਡੇ ਤਕ ਅਤਿ ਦਰਜੇ ਦੇ ਤਬਾਹਕੁਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਪੀਵਾਦ ਤੇ ਰਜਨੀਸ਼ਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਵੱਲੀਕੋਨਟ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਛਮ ਦੀ ਨਵੀਂ 'ਸਭਿਅਤਾ' ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਊਪੁਟੇ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਐਯਾਸ਼ੀ ਤੇ ਕਾਮੁਕ ਸਵਾਦਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਹ ਆਖਰਕਾਰ ਉਨਤੀ ਵਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਵੈ-ਨਾਸ਼ ਵਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ, ਮਿਸਰੀ, ਬਾਬੁਲੀ ਤੇ ਰੋਮਨ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਘਰ ਗਈਆਂ। ਰੋਮਨ ਸਭਿਅਤਾ ਜਦੋਂ ਟੀਸੀ ਤੇ ਸੀ — ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਾਮੁਕ ਸਵਾਦਾਂ ਤੇ ਭੋਗ ਵਿਲਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਨਵੀ ਪਖ ਨਿਘਰਨ ਲੱਗਾ। ਪੱਛਮ ਦੇ ਸਮਾਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤੇ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਆਪਮੁਹਾਰਾ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਕ ਨਕਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਵਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਨਕਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਈਜਾਦਾਂ (ਇਹ ਈਜਾਦਾਂ ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ) ਜਿਵੇਂ ਫਿਲਮਾਂ, ਟੀ. ਵੀ. ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਕਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਰਖਣ ਲਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਨਮਾ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਨਕਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ — ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨਮੇ ਨੇ ਵੀ ਓਹੀ ਬੇਹੁਦਗੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਕਬੂਲੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪੱਛਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਪਈ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਤੇ ਬੇਗਾਨੇਪਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਮਾਰੂ ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੈ — ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸਵਾਲ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਝ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਧਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਯੋਗਦਾਨ' ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਲੇਖਕ ਸਵਾਮੀ ਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਨਿਘਾਰ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ :

“ਸਾਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਉਨਤੀ ਦੇ ਬਾਧਕਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਕੀ ਸਾਡੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਦਾਹਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਫਿਲਮੀ ਸਨਅਤ ਨੇ ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਹਥ ਵਟਾਇਆ ਹੈ? ਨਿਰਮਾਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਸ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਵਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਸੁਹਜ-ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ

ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਧਾਰਣ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਦੀ ਸੁਭਾਵਕ ਸਾਧਾਰਣ ਸੋਚਣੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਕੋਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਘਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਹੀ ਅਲੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਮੌਲਿਕ ਚਿੰਤਨ ਗੁਆ ਚੁਕੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਜੀਵ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ”

ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਲਈ, ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਇਕ ਪਾਤਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ :

“ਓਨੀ ਕਮਾਈ ਭਲਾ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਤੁਸੀਂ ਸਿਨਮੇ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਅਥਰੂ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿਤਦੇ ਹੋ। ਵਰਖਾ ਵਿਚ ਜਾਂ ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਗਦਰਾਈ ਹੋਈ ਇਸਤਰੀ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਅਧੜਤ ਇਹਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਕਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ — ਮੁੱਕਾਬਾਜ਼ ਕਲਾਕਾਰ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ — ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਪਰਾਮਤਾ ਨੂੰ ਦਾਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਕਿਸੇ ਸੈਕਸ ਚਿੰਨ ਜਾਂ ਸੈਕਸ ਬਿੰਬ ਦੀ ਝਾਕੀ ਨਾਲ ਹਾਰੀ ਸਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਘੜ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕਿਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਖੱਟੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਨਾਲੇ, ਜੇ ਮੈਂ ਦੂਹਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਿਖ ਦਿਆਂ (ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਛੁੱਹਦੀ) ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਮਹੀਨਿਆਂ-ਬੱਧੀ ਚਲੇਗੀ। ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਘੱਟ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਭਲਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ?” (ਐਸ ਸੁੰਦਰਮ ਦੇ ਨਾਵਲ “ਉਹਦੇ ਲਈ” ਵਿਚੋਂ ਟੁਕਾਂ)

ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ ਵੀ ਕਾਕਿਲਾਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ’ ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਖੂਬ ਤਸਵੀਰਕਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ “ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਨੇ ਕਲਾਮਈ ਖੋਜ ਦੀ ਹਰ ਉਪਜ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ ਨਾਚ ਆਦਿ — ਨੂੰ ਜਿਨਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਸਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਿਨਸ ਵਾਂਗ ਖਰੀਦਿਆ ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪੱਛਮ ਦੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ “ਸਮੂਹ-ਰੂਪੀ ਸਭਿਆਚਾਰ” ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਪਰ ਇਹ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਮ ਜੰਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ, ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।”

ਭਾਰਤੀ ਸਿਨਮੇ ਬਾਰੇ ਦੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਵੱਲੀਕੋਨਟ ਇਕ ਥਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ : “ਫਿਲਮਾਂ ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨਹੀਂ ਛੂੰਹਦੀਆਂ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸਾਡੇ ਆਮ ਮਰਦਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਫਿਲਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਜਗਾਉਂਦੀਆਂ ਜਿਹਦੇ

ਸਦਕੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਫਿਲਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਸ਼ਾਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।”

ਇਹਦੇ ਉਲਟ, ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਅਸਲੀਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਤੇ ਨਾਚ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਬਾਕਸ-ਆਫਸ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਣ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਮਾਰਧਾਤ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ, ਲਹੂ ਜਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਤਲ ਤੇ ਉਕਸਾਉ ਨਾਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਖੁਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਨਕਲ ਕੀਤੇ ਆਮ ਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਿਨਮੇ (ਅਰਥਾਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਫਿਲਮਾਂ) ਬਾਰੇ 1936 ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਮੁਣਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ‘ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼’ ਵਿਚ ਕਹੇ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਾਨੂੰ-ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, “ਸਿਨਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋ — ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕੁਕਰਮੀ ਕਹੋ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਵਪਾਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਵਪਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਚੀਆਂ ਦਾ ਪਖ ਪਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਪੰਨ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਓਹ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਨ ਮਿਲੇ। ਇਕ ਫਿਲਮ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਤੱਕ ਸਰੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਪਾਰੀ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਮੁਲ ਲੈ ਸਕਦਾ — ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਮੁਖ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਨ ਕਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ — ਨਾਂ ਕਮਾਉਣਾ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਖ ਉਦੇਸ਼ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬਖਸ਼ਣਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਲਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਉਚੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇ।”

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਿਨਮੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ :

ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਬੇਹੁਦਗੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਚਾਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ, ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਠੋਸਣ ਲਈ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਾਰਮੂਲਾ ਫਿਲਮਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਗਹਿਰਾ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਫਿਲਮਾਂ ਕਲਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ : — ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸਿਰਜਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮੂਹਕ ਰਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅੱਜ ਸਮੂਹਕਤਾ ਦੀ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਕਲਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰੂਪ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੋਕ ਇਹਦਾ ਉਪਯੋਗ ਬੜੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਗਾਲੀ ਸੁਣਕੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਭੈੜੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖੋ, ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮਾਰਧਾੜ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਵੇਚਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਤਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੰਸਾ, ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪਿਛੜੇਪਨ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਵਪਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਝੁਕਾਅ :— ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਝੁਕਾਅ ਵਲ ਗੌਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ 'ਕਰ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਭਲਾ' ਅਤੇ 'ਜੈਸੇ ਨੂੰ ਤੈਸਾ'। ਇਹਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ 'ਦੇਰ ਹੈ ਹਨੇਰ ਨਹੀਂ' ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬੜਾ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ 'ਜੈਸੇ ਨੂੰ ਤੈਸਾ' ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ (ਰੱਬੀ) ਨਿਆਂ — ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਸੋਚੋ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੌਣ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ? ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਨੇਤਾ, ਦਲਾਲ, ਸਮਗਲਰ, ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਅਤੇ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟਰ ਆਦਿ। ਕਿਸੇ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਦੀ ਸਜ਼ਾ? ਪਰ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਖਲਨਾਇਕ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਨਾਇਕਾ, ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਆਪਣੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ (ਉਹਨੇ ਕਿਹੜੇ ਰੱਬ ਦੇ ਮਾਂਹ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਹਨ) ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੇਕੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਭਾਂਜਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ :— ਫਿਲਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਗੰਢੇ ਹੋਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਰਸ਼ਕ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਈ ਅਫੀਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸੁੱਖੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ — ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਲੂਣ-ਤੇਲ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਕੁੱਝ ਫਿਲਮਾਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਹਿਰਦੇ-ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਪੈਗਮ' ਅਤੇ 'ਨਮਕ ਹਰਾਮ' ਵਰਗੀਆਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕ ਦੇਸ਼ਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ਚਲਦਾ)

ਦੇਸ਼ ਇਕ ਜੁੱਡੀ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਵਧੇ ਤੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋਣਗੇ — ਰਜਨੀ ਕੁਠਾਰੀ

ਪਟਿਆਲਾ — ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸਾਸ਼ਤਰੀ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਜਨੀ ਕੁਠਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਠਾਰੀ ਨੇ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀ ਮਾਰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਇਕ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕੁਠਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਇਕ ਜੁੱਡੀ ਲਈ ਨਿਜੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਿਆਸਤ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣ

ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਟਕਨਾਲੋਜੀਕਲ ਢੰਗ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੂਜਾ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਜ ਸਿਖ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਲਾਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦ

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰ ਚੁਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਲਾਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਬਹੁੱਚ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ ਐਨ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲਭ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਆਏ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਖ ਸਮੱਸਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਖੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜ ਮਾਰੂ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਮਾਰਾਓ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਇਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮਾਰਾਓ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਾਰਾਓ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਨਬਾਪੂਵਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੈਂਗਲ ਰਾਓ ਨੇ ਲਾਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਜ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਮਾਰਾਓ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਓਪਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮਾਰਾਓ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਸਗੋਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨਗੇ।

ਲੱਸਣ ਦੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ ਅੱਜ ਹੀ ਮੰਗਵਾਓ

GARLIC! THE MIRACULOUS HEALTH
PROMOTER
DISEASES PREVENTIVE, PRAISED
DELICIOUS HERB
40 EASY WAYS TO USE. \$4.00 (Post Paid)
Impel Publishing Company
Box 6742 Stn. J
Ottawa, ONT. CANADA K2A 3Z4 (c)

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫਾਰਮ

SUBSCRIPTION FORM

To The Canada Darpan
P.O. BOX 265
Surrey, B.C.
Canada, V3T 4W8
Ph. 581-4473

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as
my Subscription for the year(s)..... I may be
sent the newspaper at the following address :

Name.....
Address.....
City.....
Province.....
Postal code.....
PHONE.....

One Year 30 dollars
Two Year 55 dollars
Three year 80 dollars
Life membership..... 500 dollars
ASIA..... 150 dollars[a year]
U.S.A. 35 dollars [a year]
Europe 150 dollars[a year]
Africa 150 dollars [a year]

For any kind of PRINTING or ADVERTISING Jobs

Cost Cutter Advertisers

Phone 588-2828

- ☐ Business Cards ☐ Invitation Cards ☐ Wedding Cards
☐ Personal Cards
☐ Flyers ☐ Coupons ☐ Office Stationery ☐ Calenders

SPECIAL 10% OFF
COUPON Canada Darpan
our reg. price

FREE
Pick up
& Delivery
minimum order \$50.00

500 Business Cards \$22⁰⁰

5,000 Flyers \$90⁰⁰

SPECIAL LOW RATES

for big volume printing orders for

- Pizza ■ Restaurant ■ Auto Dealers ■ Body Shop
■ Real Estate Agent ■ Travel Agent ■ Flyers etc.

G & S VANS

(A division of GILL AUTO SALES)

New Year Sale!

Install Bench Seats Now

Bench Seats installed Reg. \$350 each Now **\$300** each

Install 4 Bench Seats and Save More \$

Reg. \$1250 Now **\$1000**

ALSO MORE SAVINGS

SOFA BEDS Reg. \$495 each

Now from **\$400** each

INTERIORS Reg. \$795

Now From **\$700**

BAY WINDOWS Reg. \$99

Now From **\$89**

CAPTAINS' CHAIRS Reg. \$425
(Pair)

Now From **\$395**

CALL **522-2122** COLLECT

GILL AUTO SALES

7762 - Edmonds St., Burnaby, B.C.

DLR #8220

OPEN MON.—FRI. 9 AM-8 PM — SAT. 9 AM-6 PM — SUN. 10 AM-4 PM

